

BUDAPESZT
Magyar Nemzeti Múzeum

DÉLBÁCSKA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Novisad, Kralja Petra ul. 30.
I. e. Telefonszám 21-37, éjjel 20-58. Sürgőnycim: „Délbácska“
Novisad. Postatakarékpénztári csekszámla Zagreb: 46.692.

Novisad, 1928. szeptember 16
VASÁRNAP

Előfizetési ára: egy hóra 40 din., három hóra 120 din., fél
évre 240 din., egész évre 480 din. Egyesszám ára hétköznap
1.50 din., vasárnap 2 din. Külföldön egy hónapra 50 dinár.

Ausztria válságos órái

Súlyos körülmények között indul meg a politikai ős, az osztrák köztársaságban. A belső békét megint olyan események veszélyeztetik, amelyek nagyban emlékeztetnek a múlt év július 15-ének határozatára. Az azóta elmúlt idő egyáltalán nem csökkentette az ellentétet a két szélsőséges csoport a nacionalisták és kommunisták között, de nagyon kiéleződött a helyzet a nacionalisták és szociáldemokraták között is. A szemben álló felek nemcsak politikailag szervezkedtek, hanem katonailag is, ma a nacionalistáknak éppen úgy meg van a katonailag fegyelmezett tömegük, mint a szociáldemokratáknak, vagy a kommunistáknak.

A baloldal különösen erősen készül az esetleges leszámolásra a jobboldallal, amely természetesen nem nézi tétlenül az ellenfél készülődéseit.

A nacionalisták a július 15-i rémnapi óta legfontosabb feladatuknak, olyan erő szervezését tartják, amely minden hasonló borzalomnak elejét tudja venni. Különösen dr. Steidle tiroli szövetségi tanácsos fejtett ki nagy munkát a nacionalisták szervezése körül. Az általa vezetett «Heimwehr» mozgalom erőpróbját október 7-én akarja megtartani és e napra felvonultatja csapatait Wiener Neustadtba, abba a városba, amely az osztrák szociáldemokraták legerősebb vára. Dr. Steidle szándékosan választotta ki a «Heimwehr» felvonulása részére Wiener Neustadtot, mert éppen ahol a legerősebbek a szociáldemokraták, akar demonstrálni a nacionalisták erejével, mert azt hiszi, hogy ez meggondolásra fogja készíteni a baloldalt politikai harcaiban.

A szocialisták balszárnya ugyan alig különbözik a komunistáktól, már pedig az utóbbiak ismét veszélyes módon szervezkednek, hogy megdöntsék Ausztria rendjét és nyugalomát. Számbelileg igen kevesen vannak a kimondott kommunisták, de a múlt év július 15-e igazolta, hogy ahhoz még mindig elegendően vannak, hogy súlyos zavargásokat szítsanak. Tagadhatatlan tény az, hogy az osztrák szociáldemokraták között is vannak emberek, akik minden pillanatban súlyosabb rendzavarásokra is megtudják nyerni maguknak az erre mindig hajló baloldali tömeget. A Heimwehr felvonulásával kapcsolatosan már is megmozdultak a szocialisták baloldali vezetői és egy ellenfelvonulást akarnak rendezni.

Ez természetesen nagyon súlyos következményekkel járna, mert a kommunisták, akik a proletariátus felfegyverzését követelik, minden bizonnyal súlyos zavargásokat fognak szítani. Ausztria nyugodt és mérsékelt politikusa nagy gonddal kísérik az eseményeket, amelyek megelőzésére igen gyengéknek látszanak. Egyedül dr. Seipel kancellárban bízunk, akire Genfből való hazatérése után súlyos feladatok megoldása vár. Nagy szükség van Ausztriában a lelkek megnyugtására, mert az izgalom a tetőfokhoz közeledik és minden pillanatban olyan kirobbanásokhoz vezethet, amelyek következményei egyelőre beláthatatlanok. A lakosság körében máris rémhírek terjednek el, amelyek a Heimwehr ellen felvonuló 300.000 fegyveres munkásról tudnak, akik mindenre elszántan felveszik majd a harcot.

A radikális párt felbomlása elkerülhetetlen, mondotta Cvetkovics Dragisa miniszter

Áll a harc a főbizottság és a klubbizottság között — Október 10-ére hívják össze a parlamentet

Beográdból jelentik: Tegnap délelőtt a radikális főbizottság tagjai ülést tartottak, melyen a politikai helyzet s a kiszélesített főbizottság legközelebbi konferenciájával kapcsolatos kérdések kerültek szóba.

Valószínű, hogy a főbizottság tagjai a konferencia előtt még egy megbeszélést tartanak, melyen véglegesen megállapítják a főbizottság ülésének helyét. A főbizottság tagjai között egyébként az a vélemény alakult ki, hogy az ülésen

véglegesen tisztázódik a helyzet a főbizottság és a radikális klub között.

Arravonatkozólag vajjon a főbizottság tagjai a klubbizottsági ülésen is résztvesznek, mindeztideig nem történt döntés, politikai körökben azonban valószínűnek tartják, hogy a főbizottság egyetlenegy tagja sem jelentik meg a klubbizottság ülésén.

Egyesek véleménye szerint a főbizottság ülésétől függ a politikai helyzet további kialakulása, mert valószínű, hogy a kiszélesített főbizottság

keresni fogja a paraszt-demokrata koalícióhoz való közeledést.

Beográdi felfogás szerint bizonyos tények arra mutatnak, hogy a paraszt-demokrata koalíció mégsem zárkozik el mereven a közös tárgyalások elől, melyek esetleg lehetővé tennék a megegyezést. Ezidőszent a helyzet az, hogyha egyáltalában békeltező kísérletekre kerülne a sor, a paraszt-demo-

krata koalíció kizárólag a főbizottsággal hajlandó tárgyalni.

A Pasics frakció noviszádi konferenciája

A radikális párt Pasics frakciója ma délelőtt 9 órakor tartja kerületi konferenciáját a „Zasztava“ helyiségeiben. A konferencián Miletics Szavko dr. fog beszámolni a politikai helyzetről.

Október 10-ére hívják össze a szkupstinát

A négyes-koalíció pártelnökei tegnap ülést tartottak, amelyen abban állapodtak meg, hogy a parlamenti bizottságok október elejéig tanácskoznak s október 10-én összehívják a szkupstinát. A parlamenti ülésszak csak október 20-ig tartana, amikor is az elnök berekesztené az ülésszakot s királyi ukázzal összehívna a második ülésszakot.

A vallásügyi miniszter nyilatkozata.

Cvetkovics Dragisa vallásügyi miniszter tegnap hosszabb tanácskozást folytatott Perics Ninko elnökkel és Vukicsevics Veljával, majd a konferencia után a következőket mondotta az újságíróknak:

— Minden igyekezetünkkel azon vagyunk, hogy megóvjuk a radikális párt egységét. A helyzet kulcsa a klubbizottság tagjai kezében van. Abban az esetben, ha a főbizottság tagjai nem jönnek az ülésre, a radikális párt felbomlása elkerülhetetlen. Ez esetben azok viseljék a következményeket, akik ezt a helyzetet előidézték.

Steed angol publicista feltűnéstkeltő levelet intézett Alekszander királyhoz

A horvát nép ellen erőszakkal semmire sem lehet menni

Steed Wickham, a Times főszerkesztője a Rewiew of rewiew című folyóiratában és egyidejűleg az „Obzor“ című zagrebi lapban nyílt levelet intéz Alekszandar királyhoz. A levélben hangoztatja, hogy a történelem bizonyossága szerint,

a horvát nép ellen erőszakkal semmire sem lehet menni,

mert a horvátok századokon át képesek voltak az erőszaknak ellenállni, de nagyobb áldozatokra is képesek, ha egy eszméért lelkesedni tudnak. Annak a reményének ad kifejezést, hogy most a veszedelem órájában a király jóindulata diadalra fogja juttatni a délszláv eszméket.

A nyílt levél beogradi kormánykörökben felháborodást keltett és azt mondják, hogy nem egyéb illetéktelen beavatkozásnál Jugoszlávia belső ügyeibe. Ezzel szemben Steed levele Zagrebban óriási feltűnést keltett és tartalmával az újságok hasábjain

foglalkoznak. Pribicsevics Szvetozár a következőket mondotta Steed levéléről:

— Steed Wickham europai hírvé publicista és azok közé az idegenek közé tartozik, akik a legjobban ismerik viszonyainkat és velünk a háboru előtt is együtt működtek. Steed levéléből látszik, hogy a jugoszláv válság a külföldön is mély benyomást keltett. Mindazonáltal a beogradi kormánykörök strucc módra homokba dugják fejüket és nem látják mi történik körülöttük.

A kormány információs szolgálata, amelyre milliókat áldoz nem tudta ellen-súlyozni a külföld véleményét Jugoszláviával szemben. Beograd az utolsó szimpátiáját is elveszti, ha a végső pillanatban nem tér észhez — Steed levele nemcsak országunkra nézve szenzáció, hanem Európa egész politikai világára. Különösen az kelt majd nagy feltűnést, amit Steed levele a sorok között tartalmaz.

Franciaország negyvenöt milliárd aranyárka jóvátételt követel a Rajna-vidék időelőtti kiűritéséért

Népszövetségi körökben bizakodó a hangulat, a francia sajtó nem sok eredményt vár a tárgyalásoktól

Párisból jelentik: Az Echo de Paris értesülése szerint, a tegnapi minisztertanácson a kabinet valamennyi tagja melegen gratulált Briand-nak genfi beszédéhez. A kabinet teljesen egységes álláspontot foglal el a Genfben követendő politikát illetően.

Teljes az egyetértés arra nézve, hogy a rajnai kiűritésre vonatkozó minden olyan tárgyalás lehetetlen, amely nem öleli fel egyúttal a jóvátétel kérdését és a háborus adósságok ügyét.

A kabinet megállapodott abban, hogy Franciaország semmilyen kezdeményezést nem tesz, hanem Németországra bizza, hogy határozott ajánlattal lépjen fel. A lap úgy véli, hogy szkepticizmussal kell tekinteni a rajnai kérdés tárgyalása elé, mert Németország mindent kíván anélkül, hogy ezzel szemben bármit ajánlana.

Genfi jelentés arról számol be, hogy a Rajna-vidék kiűritése tárgyában folyó megbeszélések kedvező mederben haladnak. A francia álláspont az, hogy

a jóvátétel összegének elég kell lennie arra, hogy Franciaország Angliával és Amerikával szemben fennálló összes háborus adósságait fedezhessék, sőt még a háboru rokkantjainak, özvegyeinek és árváinak fizetendő nyugdíjat is. Ez az összeg körülbelül negyvenöt milliárd

aranyárkát tesz ki.

A német kancellár ezt a követelést elfogadhatatlannak minősítette, francia politikai körökben azonban a további tárgyalásokat illetően mégis határozott optimizmus észlelhető.

A zárt ajtók mögött folyó genfi tanácskozások közül, a nyilvánosságot leginkább azok a megbeszélések foglalkoztatják, amelyek a Rajna-vidék kiűritésének problémájára vonatkoznak. Azok a részletek, amelyek a legutóbbi tanácskozás konkrétumaiból kiszivárogtak, ugylátszik megbízható értesülésen támaszkodnak. Népszövetségi körökben általában bizakodó a hangulat és azt hiszik, hogy sikerül tető alá hozni a megegyezést, noha nem valószínű, hogy ez Németországban belpolitikai válságra fog vezetni, ami talán a kancellár állásába kerül.

A politikai jósok úgy vélik, hogy ha Müller kancellár bele is bukik a megegyezésbe, az új kormányt ugyanazok a pártok alakítják meg, mint a mostanit, úgy hogy kizárólag csak személyi változásról lesz szó. Ezek a találgatások ugylátszik csak akkor fognak komolyabb formát ölteni, ha a lokarnói hatalmak újabb tanácskozásainak eredményei a nyilvánosság elé kerülnek. A hatalmak tudvalevően ma tartanak újabb értekezletet. Népszövetségi körökben azt hiszik, hogy ez a vasárnapi értekezlet sem fog még közvetlen eredményt hozni, hanem újabb megbeszélések következnek a jövő hét folyamán.

Repülőgépet vásárolt magának egy Noviszád környékbeli parasztagazda, aki a levegőből akarja megtekinteni háromszázholdas birtokát

150.00 dinárért vette a beográdi Vlajkovics-gyár 60 lóerős sportgépét

Szokatlan vendége volt a napokban a beográdi Vlajkovics repülőgépgyárnak, amely miut ismeretes, kis sportgépeket gyárt, melyek a használatban kitűnően beváltak. A „Szveti Györgye” repülőgép, a noviszádi versenyen is résztvevő amelyet akkor Pirz kapitány vezetett s amely szintén a Vlajkovics féle repülőgépgyárból került ki.

A jóképű bácsi Gajnovics Petár sztariszváci földbirtokosnak mutatkozott be.

— Szeretném megnézni a „Szveti Györgye” mondotta Pirz kapitánynak, amikor belépett a gyártelepre. Sokat olvastam róla, érdekelne az ördögös masina.

Vlajkovics Mihajlo, aki ugyancsak a telegen tartózkodott, nem fordított különösebb figyelmet a parasztagazdára. Azt hitte, ez is csak azok közül való, akik kíváncsiságból látogatnak el a gyárba s órák hosszat mustálják a gépeket.

Pirz kapitány azonban megkönyörült a jóképű parasztagzdan s elvezette a hangárba, ahol a „Szveti Györgye” volt elhelyezve.

Az öreg sokáig nézegette a gépet, majd hosszabb morfondírázás után így szólt:

— Csuda egy masina. Nekem is jó volna.

— Ugyan bácsikám — válaszolta a kapitány —, mit csinálna maga vele?

— Mit? Repülnék vele, ép úgy, mint maga!

S ekkor a parasztagazda elmesélte, hogy már régebben kedve szottyant egy repülőgépre. A falujában is elmesélte az embereknek, milyen jó dolog lehet repülni, de az

emberek bolondnak tartották s azt mondták, hogy az ördöggel cimborál.

— Minek a parasztnak repülőgép? — mondotta a felesége is, aki pedig elé „modern” szellemű asszony. Mindez nem riasztotta el attól a gondolatától, hogy mégis csak jó volna repülőgépet vásárolni.

— Ha másért nem, — mondotta az öreg — hát csak azért, hogy a levegőből meglássam 300 holdas birtokomat.

Azóta állandóan a fejében motoszkált az ügy. Még annak idején bement Noviszádra és beiratkozott az Aero-klubba. Végre aztán nagyot gondolt s eljött Beogradba.

— Minek az a sok szóbeszéd — mondotta végre a csodálkozó Pirz kapitánynak. Tudják hát meg az urak, eljöttem repülőgépet vásárolni. Mennyibe kerül a „Szveti Györgye”?

Erre a szirénahangra ott termett Vlajkovics mester is.

— Csakugyan megakarja venni a gépet? — kérdezte tőle a tulajdonos.

— Hát persze, hogy igen. Beakarom bizonyítani a sziváciának, hogy mennyivel praktikusabb a repülőgép, mint a fiáker.

Vlajkovics ezután betessékelte a parasztagzdat az irodába. Az öreg nem alkudozott.

— Mennyit kér a masináért? — kérdezte tulajdonostól. Százötvenezer dinár az ára.

— Itt a pénz, fogja!

S ezzel szó nélkül százötven darab ropogó ezrest olvasott le Vlajkovics asztalára.

Az öreg még csak annyit kért, tanítsák be alaposan a vezetésre. Mert hát neki nem kell pilóta. Megteszi azt ő maga is.

A „Szveti Györgye”-ét már vasárnap Szivácra szállítják s az öreg parasztagazda rövidesen felülről nézheti a birtokát.

A szokatlan vásárlás híre egyébként nagy feltűnést keltett Beogradban, mert ez az első eset Jugoszláviában, hogy egy magánember repülőgépet vásárolt magának.

Legszebb és legjobb

menyasszonyi kelengyék

legolcsóbban kaphatók HOLIK RUDOLF az „Új menyasszonyhoz” c. üzletben, Nsád, Kr. Aleks. 12

Csurog magyarsága a magyar tanítóképzésért!

Göbel Ottó a csurogi magyar párt agilis és lelkes titkáranak a kezdeményezésére és utánjárására a csurogi magyar intelligencia összejött a róm. kath. plébánián és egyhangulag kimondotta, hogy magáévá teszi a magyar tanítóképzés ügyét. Buzdítással és pénzáldozattal segíti elő ez életbevágó kérdést, oly módon, hogy szegénysorsu és jóelőmeneteli tanulókat, kik kedvet és hajlamot mutatnak a tanítói pályára, évi ösztöndíjjal segítse.

Az összejövétel eredménye az, hogy a szombori tanítóképzésbe felvett két csurogi magyar fiu közül az egyiknek tanítását az összejött kis számu, de ezen ügyért lelkesedő intelligencia magára vállalta, azáltal, hogy Szluha Gyula havi 200 din., Dupp Bálint plébános havi 100 din., Pál Andor 65 din., Dietrich Imre havi 50 din., Göbel Ottó havi 35 din., Berecz László havi 35 D, Sárközi Sándor havi 30 D, Kovács János havi 30 D, Zsótér József havi 25 D, Bráza Ferenc havi 25 D, Horváth István Szent 25 D, Kovács Dezső havi 15 és Füzér Péter havi 15 dinár, összesen havonta 650 dinár fizetésére kötelezték magukat.

Gyönyörű példa ez egy olyan község intelligenciájától, hol csekély 3500 magyar él. Példát vehetnének ezen kis és lelkes csoporttól a nagyobb magyar községek, hol 14—15000 lakos van, ugymint Temerin, Petrovoszeló stb. hol talán tiszszerte többet bírnának áldozni ezen szent ügyért csak egy kis jóindulat és lelkesedés kell, mivel ezen ügy nemcsak Csurog, hanem az egész jugoszláviai magyarság ügye, mert ha ezt elmulasztjuk, ki fogja anyanyelvén tanítani a jövő generációinkat, ha a mostani tanítóság kidől a munkából. Rajta tehát fogjanak össze mindazok, akik ezt ezideig elmulasztották és segítsenek gyűjteni a magyar tanítóképzés szent oltárára.

Befejezéshez közeledik a zagrebi kommunisták elleni vizsgálat

Zagreből jelentik: A Zagrebban letartóztatott kommunisták elleni vizsgálat a befejezéshez közeledik. A vizsgálat eddigi eredményéről a politikai ügyosztály vezetője a következőket mondotta az újságíróknak:

— Szeptember hó elején a rendőrség egy külvárosi házban négy bombát, 16 revolvert és öt puskát talált. A felfedezés alapján a rendőrség letartóztatta Bobicskovics Andriját, barátnőjét Koprivnyák Évát és Broz Józsefet, a fémmunkások egyesületének titkárat. Ezeket kívül még négy fiatal kommunisták munkás került letartóztatásba. Valamennyien bevallották, hogy szervezett kommunisták.

A vizsgálat folyamán három kommunisták szabadlábra került, Bobicskovics továbbra is letartóztatásban maradt. A vizsgálat 4—5 napon belül befejezzük s a bűnügy aktáit átadjuk az ügyészségnek.

UJ MESSIASOK

Azt hiszitek, hogy megváltjátok
Ezt az iromba, rossz világot,
S elfelejtitek, hogy a Golgotához
Véres út vezet, mely gyaláz, átkoz.

Vér... vér... Az örökszeretnek
Prófétái, amikor utrakelnek;
Sasok, ha megfújják a harsonát:
Visszhangzik az egész világon át.

Az első törpe fán már fönnakad
Hangotok s rá derűs kacaj fakad,
Az emberek nem hisznek nektek
— Verebek — mert csak esiripeltek.

*

LESZ MEGVÁLTÁS

Cincérek, tücskök, szunyogok
Halljátok, hogy recseg, ropog
Korhadtt állványa a mai
Odvas világnak, s romjai
Maguk alá temetnek titeket.

Ti cincogtok, cirpeltok, zugtok,
Fülünkbe hazug nótákat sugtok
Ezüstről, arányról. Az életet
Keleszténi ezekkel nem lehet:
Szeretet — élesztő kell a világnak.

Nézzétek a ragadozót, az embert:
Egyik a másikra les orozva,
S boldog, ha a másiktól elorozza
A falatot, mit az eldugni nem mert,
Betörőktől féltvén az életét.

Lesz megváltás! Ha az ember szeret,
Ha a szívben e szó ver gyökeret:
„Szeretet”. S ez rabolni nem ereszt.
Ha az új világ romjai felett
Ragyogva újra ott áll a kereszt.

Temerin

KOVATS ANTAL

A bika, jegyző és a bíró.

— Igaz történet —

A Bácskában történt. Hol? Nem mondom, mert kitudódnék, hogy olyan községről van szó, melynek sokkal tisztábbak az uccái, mint a noviszádiak, amit a dalosok konstatáltak. Távol legyen tőlem! Nem szoktam városom rossz hírét terjeszteni. A dalos vendégek elragadtatással nyilatkoztak mindenről, csak a tisztasági hiányokat kritizálták. De hagyjuk a tisztaság problémáját Csébnak, Gajdobrának, Bulkesznek, Indiának, Hódságnak, vagy bármely községnek, törjük ok a fejüket, a miénk már megfájdult ezen probléma megoldásán.

Igazán tiszta, rendes községben történt az eset. A falu felső végében a tehenekilő tisztelettel bevárják reggelenként a bikaönagyságát, neki az alvásban van a rezidenciája. Csakis tulajdon egyéniségének és személyes kiszolgáltatásának fenntartott helyiség. Rendszerben folyt a dolog sok esztendeig. A még nem tanköteles borjakat az istállókban visszatartották, a serdülő üszök, tinók külön pásztorra lettek bízva, külön legelőn. Bikamentesen. — Tinóiskolát tartottak. Itt tanulták az örök igazságot: „Tanulj tinó, ökör lesz belőled!”

Az idő viszontagsága és vasloga a bikakastélyt tökéletesen tönkretette. A tetőzet bedőléssel fenyeget és így a bíró, kinek szívében fekszik a község minden ügyes-bajos dolga, elrendelte a felső végben egy új bikaotthon építését. Jegyző uram, ki nagyon járatos a törvényben, figyelmeztette bíró uramat, hogy az eset a főispánságnál bejelentendő és ha a közigazgatási uton a jóváhagyás megérkezik, csak akkor szabad építeni. A bíró nem tágit, mert szerinte addigra a bika elpusztul, felépített az istállót azzal a kijelentéssel, ha esetleg a tartományi hatóság az építkezést nem hagyja jóvá, akkor ő kifizeti az istállót a sajátjából és megveszi az egész telket. Az építkezés

elkészült. Bika önagysága nagy pompával elfoglalja új otthonát. Békés csend szállt a községre. A vihar előjele volt ez. Kiszáll a bizottság. Felfüggeszti a jegyzőt, bírót, mert szabálytalanul gazdálkodtak. Ha a

szabályt és a bürokratizmust betartják, akkor a bika bőrével tafalkozhattak volna valamelyik községi padlason. Hiába a szabály szabály, ha még oly szabálytalan.

Cs. M.

Vágy

— Irta Szabady Jenő —

— Nagyságos Asszonyom — fogom mondani Elvirának, ha még egyszer találkoznunk. — Nagyságos Asszonyom, higgye el, közönyösségem alatt egy vulkán dühöng. Ne játsszék tehát érzelmeimmel, mert az a kis szürke orvos, aki, hogy idősnek tessék, még pápaszemet is fel szokott venni, Önnel szemben már rég föladda a közöny álláspontját. Ha mégis olyannak látsszom, mint aki csak a tudománynak és hivatásának él, ez ne vezesse Önt félre. En éppoly hitvány eszközökkel dolgozom immár, mint az a tucatember és szoknyavadász, aki tettetett közönnyel szokta a nőket elbódítani. Soká tartott amíg idáig jutottam, de eljutottam, s ennek részben Ön is az oka. Miért bizott olyan nagyon bennem? Miért kötötte minden intim ügyét az orromra, miért keresett fel minden nap a rendelőmben, miért hívott annyiszor ebédre, zsurokra, vacsorára, miért árulta el az ura és maga közötti egyenlenségeket és miért kért ezer dologban tanácsot tőlem? Nem gondolt-e sohasem arra, hogy hozzámfordulásai által egyszerre csak tudatára ébrednek fontosságomnak és, hogy erősségembe vetett hite fölébreszti bennem az alvó oroszlánt?

— Elvira — fogom mondani — meneküljön innen, amilyen gyorsan csak tud, mert én éppolyan hitvány vagyok, mint a többi férfiak, s miközben atyai tanácsokkal látom el és a kedélyes bácsikát adom, gondolatban analizálok szépsége minden egyes porcikáját, fölfogom és magamba szívom leheletét és hajának illatát; kitörni készülök és ez mindkettőnk tragédiája lehet. Meneküljön!!

Igy morfondírozott magában dr. Vörösmarty, egy kis város tekintélyes orvosa és egyszerre úgy találta, hogy szük neki az ő tágas és elegáns orvosi rendelője, hogy megfojtja a szobalevegő és ész nélkül kirohant a szobából. A váróteremben sok páciense ült már. Ez egy kicsit leütötte. De csak egy percre. Utána hivatásiránti utálata elementáris erővel tört ki rajta és dühösen ráírvált az emberekre, hogy ma nincsen rendelés, hagyják békében, ő pihenni akar, mert maga is beteg stb. A páciensek csodálkozva néztek egymásra és fejüket esóválták, de ő nem törődött már semmivel és kalap nélkül elrohant.

Mikor eltűnt, egy öreg bácsika, aki asztma ellen kezelte magát dr. Vörösmartynál megjegyezte: „Az indulatok kiléptek a medrűkből. Doktoránk vagy le van dolgozva, vagy pedig szerelmes.” — A pácienseket ez a magyarázat nem elégítette ki, de mit tehettek egyebet elszéledtek, mert tudták, hogy itt fájdalomkra ma nem kapnak gyógyírt. A doktor pedig már az uccán száguldozott és folytatta az ön-magával való viaskodást.

— Tantallus kinjait én többé szenvedni nem akarom. Ha még egyszer eljön, hogy megvizsgáljam, egyszerűen magamhoz ölelem és megcsókolom azokat a gyönyörű vállakat, amelyeket eddig csak lekopogtatnom volt szabad, hogy vajjon nem árulnak-e el valami lappangó tóbécét? Mert az asszony mindig képzelődik és azt hiszi, hogy gyönyörű keblén belül pusztító-vész ütötte fel hydrafejét. Elvirának persze nincsen semmi baja, illetve egy baja van csupán, t. i., hogy nincsen dolga. De hogy is lehetne dolga? Ura a dús gazdag tözsérhenyélteni, miután a hiányzó boldogságot valamivel rekompenzálni akarja. Elvira pedig boldogságot nem találván, elfogadja urától ezeket az alamizsna morzsákat és semmittevésbe fojtja háborgó indulatait. A semmittevés pedig hiphondert csinál az emberből.

Erzi, hogy hiányzik valami belőle, de nem tudja, hogy a szerelem hiányzik neki és azt hiszi, hogy a melle üres; hogy beteg. Hej, ha ez az asszony enyém lehetne, briliánskövet csiszolnék belőle.

Az emberek csodálkozva néztek a tovarohanó férfi után, aki immár hangosan „gondolkozott”. Még a rendőr is figyelmes lett rá és megszólította. Ekkor magához tért. Megigazította a nyakkendőjét, meglassította lépteit és így ment tovább. Egyszerre csak egy háromemeletes bérpalota előtt találta magát. E házban laktak Elvirák. Nem csodálkozott, hogy idekerült. Akiben az érzelmek olyan nagy hullámokat vernek az öntudatlanul is azt a helyet keresi, ahol az „imádott” lakik. Bement a kapun. A lépcsőket hármával ugrotta át és egykettőre ott volt a második emeleten. Beesőngött Elviráékhoz. A komorna egy mindig szűkszavu aggszűz nyitott neki ajtót és mogorván jelentette, hogy a nagysága nincsen idehaza, de az ur idehaza van. Dr. Vörösmarty egy pár percig tétovázott, de eszébe jutván, hogy most már nem illik visszafordulni, bejelentette magát. Nem várta be, míg a lány visszajön, hanem követte. A fogadószobában nagy meglepetésére egymásra rakott koffereket és nagy felfordulást talált. Mintha valaki utazna. Vagy talán már el is utazott. Remegve követte a lányt az uri szobába. A tözsér a szokott mosoly nélkül, egykedvűen fogadta.

— Elvirát jött meglátogatni Doktor ur? Persze, hogy azt. Általában mindig csak neki szóltak az Ön sürü látogatásai és nem nekem. Maguk nagyon érték egymást. A Doktor ur nögyenjosító doktrinái hálás talajra találtak kedves nőmben. Ennek is köszönhetem a mai intermezzót. Egy kissé erősebb kifakadásomért Elvira fölizgatta magát és bucsut mondott a kapufélának. A szakítás küszöbön áll. Valószínűleg válunk.

Dr. Vörösmartyval forgott a világ. — És hová ment Ő — nyögte kinos szünet után.

— Hogy hová ment? — válaszolt gunyos nevetéssel a tözsér — azt ugyan nem tartozom Önnek megmondani, mert a Doktor urnak ehhez vajmi kevés köze van, de miután kedves nőmnek ezekben a percekben nagy lelki vigaszra lesz szüksége, mégis csak megadom a címét. Nagynénjéhez ment, akinek a közeli faluban van a birtoka. Menjen, röpüljön hozzá kedves Doktor, hátha már várják.

A doktor megütközve nézett a brutális emberre s némi szünet után csak ennyit mondott.

— Uram, Ön épp olyan szivtelen, mint amilyen izléstelen.

Azután sarkon fordult és a tözsér gunyakacajától kísérvé lerohant az emeletről. Az uccára érve magához intette az első bérautóst és a tözsér által megadott faluba hajtattott. Amíg az autó a poros országutat járta, dr. Vörösmarty megcsinálta a maga tervét. Ha Elvira tényleg el akar az urától válni, akkor ő elveszi. Ha Elvira azonban hajlandóságot mutatna, hogy az urával ismét kibéküljön, akkor ő ezt meg fogja akadályozni, mert arra a tudatra ébredt, hogy ez asszony nélkül már nem tudna élni. Inkább önként a halálba megy, semhogy folytassa a kínlódást. Az alkalom, mely Elvirának is, neki is nyugodt és boldog életet adhat, itt van, azt elmulasztania nem szabad. Ami tegnap még lehetetlenségnek látszott, az éjjelen át szinte valóra vált. Mindenesetre meg kell tudni Elvirától, hogy mi az ő nézete. Lehet, hogy ez a komoly, minden botrányt kerülő asszony a

rossz bánásmód dacára is visszamegy az urához. Ezt meg kell akadályozni. Az autó bár 30 kilométeres sebességgel száguldott a doktor szemeiben csak úgy esuzzott-mászott. Végre mégis megérkeztek a faluba, s meg sem álltak még, amikor dr. Vörösmarty már le is ugrott a kocsiról. Elvira nagyrénje, egy bőbeszédű öregasszony szeretettel fogadta és ezer jelentéktelen kérdéssel faggatta a fölesigázott embert, aki mindjárt a témára szeretett volna térni. Gyanus volt neki, hogy a nagynéne vígan eseevegett, holott az események egy csöppet sem voltak örömteljesek.

Vagy egy negyedóra óta szaporította már a szót, amikor a tükön ülő doktor, nem bírván tovább a bizonytalanságot, elhatározta, hogy rátér idejötté céljaira. Már éppen föl akarta tenni a kérdést, mikor a nagynéne ártatlan arccal azt találja kérdezni tőle, hogy mit csinál az ő kedves huga? Több sem kellett az agyongyötört embernek. — Elvira asszony nagyon jó színben van, kitünően érzi magát — szolt majd kezét csókolva a meglepett öreg asszonynak, autóbába vetette magát és rászólt a sofőrre: „Hajts vissza, amilyen gyorsan csak tudsz!”

Az egész délután azzal telt el, hogy végigjárta Elvira összes barátnői lakásait, valamelyiknél hátha ott találja. A kérdéseket mindenütt diszkrétan adta föl, nehogy valaki gyanút fogjon. Vigyázni kellett, hogy meg ne lássék rajta a belső feldaltság, ezzel csak kompromittálná azt a szerencsétlen asszonyt. Még kedélyeskednie is kellett és számtalan rossz feákat lenyelnie, Elvirára nézve azonban senki fölvilágosítani nem tudta. Ekkor egy rémes gondolat cikázott át agyán. Elvira öngyilkosságot követett el. Az utolsó látogatási helyről köszönés nélkül angolosan távozott, s a rendőrséghez hajtatott. A rendőrkapitány régi jó barátja volt, annak elmesélte a baját, s most már ketten vártak arra a pillanatra, mikor valamelyik rendőr, vagy detektív jelentést tesz az öngyilkosságról. Azonban elmúltak az órák és öreg este lett s jelentés nem érkezett. Ekkor a rendőrkapitány kijelentette, hogy nem tartja valószínűnek mintha valami történt volna és azt ajánlotta barátjának, hogy menjen nyugodtan haza. Próbáljon lecsillapodni. Ha éjszaka valami lesz, ő lakására hajt és értesíti. A doktor engedett a rábeszélésnek és szomorúan hazaballagott. Lakása elé érve az éjjeli ór első fordulójáról jött. Tíz óra volt. Dr. Vörösmarty nem tudta elképzelni, hová lett az idő. Délután két órakeréket hagyta el rendelését és ime még csak két óra választja el az éjféltől. Az éjjeli ór köszöntését gépiesen fogadta, majd elővette a kapukulcsot és kinyitotta a kaput.

Lassan cammogott fel a lépcsőkön, mint akinek semmi kedve nincsen a saját lakásába menni. De, mert megígérte a rendőrkapitánynak, hogy itt fogja a fejleményeket bejárni, csak fölcihelődött az emeletre. A bejárónő, nyilván, mert olyan soká nem tudott rá várni, odaakasztotta a kulcsot az ajtó előtti szegre. Dr. Vörösmarty kinyitotta az ajtót és bement az előszobába, anélkül, hogy felesavarta volna a villanyt. Minek is az? Ilyen lelkiállapotban kerülni keli a világosságot. Pedig, ha fölgyújtotta volna a villanyt, bizonyos női felöltő és kaplap láttára ugyancsak meglepődött volna. A süppedős perzsaszőnyeg elnyelte lépteit zaját. Hálószobájának tartott. Hanem alig hogy kinyitotta az ajtót, vissza is torpant. Kellemes női parfüm illata áradt ki a szobából. Hölgy látogatója lehetett. Biztosan Elvira járt itt. Szíve a megszokásig dobogott, nem mert elmozdulni a küszöbről. Erezte, hogy a látogató még mindig itt van. Igen, valaki a szobájában tartózkodik. Kellemes borzongás járta át testét. Elvira van itt. Hallja esendes pihegését. Szeretne örömeiben fölkiáltani, de meggondolja magát. Tovább hallgatózik és most már nem hallja a pihegést. Rémes gondolata támad. Hát-

ha agyonlötötte magát és most szétroncsolt aggyal fekszik itt. Nem bírta ki tovább a kínzó bizonytalanságot, hirtelen felesavarta a villanyt. Ott feküdt az asszony teljesen fölöltözve a diványon és esendesen aludt. Arca sápadtabb volt a szokottnál, de ez még szebbé tette. Dr. Vörösmarty csak nézte a neki tulviláginak tetsző jelenséget, aztán lábujjhegyen a divánhoz közeledett letérdelt az alvó asszony előtt, majd hirtelen egy forró csókot nyomott ajkaira.

Az asszony lassan kinyitotta a szemét, nem pirult és nem szemérmeskedett, hanem csak ennyit mondott: „Doktorika, bocssássa meg a tolakodásomat, amint én is megbocsátom a magáét. En nem azért jöt-

tem ide, hogy alvásközben meglepjen egy ember, akit mindenkinél jobban tiszteltem, hanem mert menedéket kerestem, miután az uram máma azzal kergetett el, hogy úgy költekezem és koketálok, mint egy uccai lány. Gondoltam ekkor, hogy igazi menedéket csak itt találok. De tévedtem, mert maga is csak tucatember. Bocssássa meg alkalmatlankodásomat, holnap utazom. Cáróba megyek, chamzint belehelni, mert a tudóm beteg, nagyon beteg. Ma már vért is hánytam. És most ha parancsolja, diskurálhatunk reggelig. Azonban az érzelmi momentumok teljes kizárásával, mert nekem ahhoz sem kedvem, sem tehetségem nincsen!”

„Fehér Toll“ unokája Amerika aalelnökjelöltje

Az indián származású Curtis szenátor regénybeillő pályafutása

Irta PUKY ISTVÁN

Nyolc esztendővel ezelőtt, éppen úgy, mint most, elnökválasztás előtt állt az Egyesült Államok. Warren Gamaliel Harding, Ohio állam egyik szenátora volt a republikánus párt jelöltje, aki aztán három hónappal később óriási győzelmet aratott a választásokon.

Igénytelen kis villája volt Hardingnak az ohioi Marion városkában; ott töltötte a nyarat. De a kis házaeska mozgalmas napokat látott; hiszen az elnökjelölt pártja állandóan hatalmas agitációs irodát tartott fen a Harding cottageban, ahol a választási kampány szerteágazó szálai összefutottak.

Az ohioi nép igen szerette a szenátort s a kis marioni állomásra befutó vonatok egyremásra szállították a testületeket, küldöttségeket, politikusokat, a kíváncsiak százait, akik tömegekbe verődtek a Harding-ház verandája előtt, ahonnan a fehér ház jövőre lakója közvetlen hangú beszédeket intézett hozzájuk s amerikai szokás szerint szorongatta kezét mindazoknak, akik libasorban elvonultak előtte.

Az amerikai magyarok túlnyomó nagy része hagyományos hive a republikánus pártnak s azért gyakori eset volt, hogy Marion uccai magyar szótól voltak hangosak s magyar tisztelgők csapatai üdvözölték az elnökjelöltet, kedélyes parolázás közepe.

Egy alkalommal éppen olyan napon fordultam meg a Harding-otthonban székelő pártirodában, amikor nagy küldöttségjárás volt Marionban. Különböző nemzetiségű bevándoroltak csapatai — magyarok is — váltogatták egymást a villa pázsitos előkertjében, ahol már alig maradt épségben itt-ott néhány búslakodó fűszál.

Alkonyat felé több politikai és újságíró társaságában várakoztam az induló vonatra az állomás peronján. Beszélgetés közben egy választékos megjelenésű, köpcös, jó ötvenesnek látszó, jovialis úr esatlakozott hozzánk, aki Harding titkára kíséretében érkezett. Akik ismerték, nagy reverenciával üdvözölték, míg én a bemutatás után tudtam meg, hogy akivel beszélgetek: Charles Curtis, Kansas állam kiváló szenátora. A beszélgetés a bevándoroltak pártállása körül forgott s Mr. Curtis mielőtt meghallotta, hogy magyar vagyok, mindjárt az amerikai magyarok remélhető szavazatai felől érdeklődött.

Mintán afelel megnyugtattam Mr. Curtisben a politikust, hozzátettem még, hogy véleményem szerint Harding nemcsak a magyarokra számíthat, hanem túlnyomó nagy részben mindazoknak a polgároknak szavazatára is, akik nem amerikai eredetűek.

Hamiskánan esillant meg a szenátor szeme.

— Nem amerikai eredetűek? Hát kik azok akik amerikai eredetűek? Nézzen itt körül a társa-

ságban, senkit sem lát, aki igazán „amerikai eredetű“. Harding maga sem az.

Mikor észrevette, hogy meglep a kijelentése, nevetve tette hozzá.

— Még saját magamról sem állítom, hogy teljesen amerikai eredetű vagyok; de mindnyájunk közt bizonyosan én vagyok legközelebb hozzá.

A rejtélyt Harding titkárának közbeszólása fejtette meg:

— Yes, the Senator is a fourth-blood Indian. (Igen, a szenátor negyedvér indián).

Önkénytelenül is úgy tekintetem Mr. Curtisre, mintha valami jellegzetes indián-vonást keresnék az arcán. Észrevette.

— Talán nem lehet észrevenni rajtam az indián származást, de való, hogy anyai nagyanyám telivér indián nő volt, egy híres főnök leánya. Gyermekkorom egy részét ennél a törzsnél töltöttem egy rezerváción.

Tehát csakugyan joggal számíthatta magát a „majdnem eredeti“ amerikaiak közé.

Ez a jelenet friss elevenséggel villant fel emlékezetemben, mikor a tudósítók hírül hozták, hogy Curtis szenátort a republikánus konvenció egyhangú lelkesedéssel jelölte Hoover mellett az aalelnöki méltóságra.

Ifjúságának útjai nem voltak rózsákkal tele-szörva; de az ereiben csörgedező nemes indián vér minden helyzetben, minden megpróbáltatás közepe szivós kitartásra, versengésre, küzdelemre serkentette, úgy hogy a hányatott életű férfiú már 32 éves korában bekerült a washingtoni kongresszus tagjai közé.

Ugy indul az élete, mint valami Cooper-regény.

Még apró gyermek volt, amikor árván maradt s anyai nagyanyja vette gondjaiba, aki, mint telivér indián nő, rokonai közt igazi nomád életet élt az indiánok részére kijelölt rezervációkon.

A Kaw-törzs főnöke, Fehér Toll volt az apja, anyja pedig Pawhaska az osage törzsből. Elszegényedett törzsek voltak ezek, amelyek együtt kóboroltak a roppant prairieken a harcias Cheyenne-indiánokkal. Ez a három sokat zaklatott törzs szerepelt abban az emlékezetes lázadásban, amit 1868-ban csak nehezen tudott vérbefojtani az Unió. Nyolc éves volt ekkor Curtis s a lázadás leverése után vették magukhoz apai nagyszülei, akik a Kansas-állambeli Topekában éltek, ott farmerkedtek. Egy évvel később azonban a saskajárás nyomorba döntötte a kansasi farmereket s a Curtis-család is arra kényszerült, hogy visszaküldje a gyermeket indián nagyanyjához.

Mondják, hogy a szenátor erről a nagyanyjáról a legnagyobb szeretettel szokott beszélni s miat csodálatosan éleselmű asszonyt emlegeti.

Természetes **Igmándi** keserűvíz
gyomor és béltisztító hatása páratlan.

kapható mindenütt kis és nagy üvegben.

Az Igmándit ne tévessze össze másfajta keserűvízzel!

Vinkovics fatelep Futaki ut (Kórház mellett)
raktáron tart tűzfát,
porosz kőszent, bécsi és felső sziléziai kokszot,
retorta faszenet és tetőcserepet.

Az bizonyos, hogy Fehér Toll leánya nem a nomád sorsot szánta unokájának; felvilágosította, hogy a törzs sohasem fogja „telivérnek” tekinteni s alárendelt helyzetén csak úgy változtathat, ha visszatér fehér embertársai közé, iskolába jár s helyet verekszik ki magának a társadalomban.

Ugy került vissza Curtis Topeka városába. Pattogatott kukoricát árult az utcákon, majd rikánes lett belőle s jóformán emberfeletti küzdelemmel módját tudta ejteni, hogy elvégezze az elemi iskolát.

Ebben az időben élt Topekában Captain Wagstaff, a híres sportsman és versenystábotulajdonos, aki alkalmat adott a fiatal Curtisnak, hogy bemutassa előtte lovasművészetét. Ennek az lett az eredménye, hogy nyomban zsokéjának szerződött a fiút. Wagstaff igazi gentleman volt, aki, mikor felismerte Curtis lappangó tehetségét, maga ajánlotta neki, hogy szakítson a zsoképályával s képezze tovább magát. Curtis megfogadta a tanácsot. A versenypályát otthagya s tanult tovább. De valamiből élnie is kellett. Bérkocsis lett. Nappal dolgozott, éjjel tanult. Alig aludt valamit olykor-olykor. A kitartás és a szorgalom azonban meghozta gyümölcsét: 24 éves korában, 1881-ben megkapta az ügyvédi oklevelet. Ettől kezdve rohamosan haladt előre.

Hamarosan legkapósabb ügyvédje lett Topeka városának s még nem volt 30 éves, mikor kerületi ügyészé választották. Időközben belekóstolt a politikába s Kansas állam egyik kerülete 1892-ben Washingtonba küldte, mint a kongresszusi képviselőjét. Később szenátor lett s 36 év óta megszakítás nélkül tagja az amerikai törvényhozásnak, ahol rendkívül nagy tevékenységet fejt ki s pártkülömbőség nélkül a legnagyobb rokonszenv veszi körül.

Miután alig lehet kétséges, hogy a közelgő választások Hoovert ültetik be a Fehér Házba, az Egyesült Államok jövődi alelnöke, egyben hivatalból a szenátus elnöke Charles Curtis, „Fehér Toll” unokája lesz akinek személyében első ízben kerül ilyen közvetlen közelségbe a Fehér Házhoz olyan férfiú, akinek ereiben „színes” ősök vére csörgedez.

Elhalasztották a demokratapárt nagygyűlését

Davidovics Ljuba, a demokratapárt elnöke tegnap este háromheti tartózkodásra Vrnjacska Banyára utazott. A pártvezér elutazása miatt a demokratapárt az elnök visszateréséig elhalasztotta a nagygyűlést, melyet szeptember végén kellett volna megtartani.

Marinkovics Voja külügyminiszter szeptember utolsó napjaiban érkezik vissza Genfből.

MESÉK AZ IRÓGÉPRŐL NOVISZÁDON

A száműzetésben élő Trockij ellen gyilkos merényletet kíséreltek meg a vörös katonák

Párisból jelentik: A Matin moszkvai értesülése szerint Trockijnak, aki Vierny hegyi városkában tartózkodik a kínai Turkesztán és Mongolia között, kétszáz kilométerre a legközelebbi vasútállomástól, nemrégiben sikerült hirt jutatni Rakovszky volt párisi orosz nagykövethoz, aki a Kaspai tenger mellett Astrahánban él, szintén száműzetésben. Trockij segítséget kér barátjától és azt írja levelében, hogy a politikai rendőrség az életére tör. Elpanaszolja, hogy több napon át nem kapott élelmiszert és rövid idővel elelőtt orosz gárdisták, akik közelében voltak elrejtőzve rálöttek házára, mire ő fiával együtt vadászfegyveréből viszonzta a tüzelést. Amidőn Moszkvában ezek az események ismeretessé váltak, írja a Matin — a hatóságok nem cáfolták meg az erre vonatkozó híreket, azonban a Trockij elleni merényletet felelőtlen elemek akciójának állították be és bejelentették, hogy az ügyben nyomozást indítanak, Augusztus 28-án kelt moszkvai jelentés szerint az ellenzék harminckét tagját, Trockij barátait, letartóztatták.

Nagyon lebecsülik a munkügyi hivatalt

A Népszövetség tanácskozásai — Pénzbeli segélyt akarnak adni a megtámadott államoknak

Genfből jelentik: A költségvetési főbizottság tegnap tárgyalta a munkaügyi hivatal költségvetését, amelyet Albert Thomas, a hivatal igazgatója terjesztett elő. A hivatal kiadásai az előző évvel szemben, több mint félmillió frank emelkedést tüntetnek fel. Sorra keltek fel a szónokok, akik erőlyesen sürgették, a hiábavaló költségek csökkentését.

— Minek annyi közlemény és iromány, amelyet senki sem olvas? — kérdezték egyes delegátusok. Rappard francia delegátus kijelentette, hogy munkaügyi hivatal nem egyéb egyezmény — és aktagyárnál. Attól tart, hogy ennek a gyárüzemnek a fogyasztói egyszerű csak sztrájkba lépnek.

A magyar könyvek szállítása az utódállamokba.

A hatodik főbizottság tegnapi ülésén Petrescu román delegátus kijelentette, hogy hozzájárul ugyan a magyar javaslatához, amelyet Vészi József magyar delegátus, a határozati javaslat kiegészítése céljából benyújtott, mindazonáltal hangsúlyozza, hogy politikai oldala is van annak a lehetőségnek, hogy magyar tudományos könyvek és folyóiratok bejussanak az utódállamok területére. Erre Slavik csehszlovák delegátus már utalt is a főbizottság előbbi ülésén, azonban egy látja, hogy a csehszlovák delegátusnak ezt a felszólalását nem vették fel a jegyzőkönyvbe. Ezért megegyezően hangoztatja, hogy csakis olyan tudományos könyvek és folyóiratok bebocsájtásáról lehet szó, amelyek nem tartalmaznak magyar nacionalista propagandát.

Vészi József magyar delegátus a felszólalásra válaszolva kijelentette, hogy a bizottsági ülések jegyzőkönyvének megszerkesztésében neki semmi része nincsen. Teljes egészében fenntartja álláspontját. A román delegátus nyilatkozatát személyes véleménynek tekinti, amely nem alkalmas arra, hogy az előadói javaslat értelmét megváltoztassa. A bizottság ezután a Vészi József által javasolt kiegészítést elfogadta és felvette a közgyűlés elé terjesztendő határozati javaslat szövegébe.

Pénzbeli segélyt kapnak a megtámadott államok

A leszerelési főbizottságban, a megtámadott államoknak nyújtandó pénzügyi támogatás kérdésében érdekes vita fejlődött ki. Chalendar a pénzügyi bizottság elnöke kifejtette, hogy a végleges tervet csak akkor lehet kidolgozni, ha a közgyűlés már eldönti a következő alkotmányos és politikai természetű kérdéseket:

1. Az egyezmény önmálló legyen-e, vagy pedig a leszerelési általános egyezmény részét alkossa. 2. Háborús fenyegetés esetén ugyanugy alkalmazzák-e, mint háboru esetén. 3. A tanács dönthet-e önmagában a pénzügyi támogatás elrendeléséről, vagy pedig előbb ki kell kérni valamennyi aláíró hatalom hozzájárulását.

A vita berekesztésekor az elnök felkérte az előadót, hogy jelentésének megszerkesztésénél, vegye figyelembe a vita során felmerült szempontokat.

Éljenzéssel, kendőlobogtatással, virágcsokrokkal és füttyüléssel fogadták Petrovics Szvetiszlávot Zagrebban

A művész kellemetlenül meglepődött, amikor a diákok egy része politikai tüntetést rendezett ellene

Petrovics Szvetiszláv filmszínész pénteken délután Zagrebba érkezett. A vasuti állomás peronján több ezer főnyi tömeg várta a művészt, többnyire fiatal lányok és fiatalemberek, akik virágcsokrokkal vonultak ki Petrovics Szvetiszláv üdvözlésére. A pályaudvar épülete előtt is nagy tömeg gyűlt össze, mely izgatottan várta a vonat megérkezését, mely egyébként 25 perces késéssel futott be.

Amikor a művész megjelent a kocsiban, hatalmas éljenzés harsant fel, míg azonban a közönség nagyrésze kendőlobogtatással és zsviózással üdvözölte „Szvetit”, addig

a diákok egy csoportja fütty-koncerttel fogadta, ami láthatóan kellemetlenül lepte meg a művészt.

A tüntetés előzménye az, hogy egy zágrebi horvát lap Petrovics Szvetiszláv levelét közölte, melyet egyik zagrebi ismerőséhez küldött s melyen a következő címzés állott:

Zagreb
(Serbie)

A diákság ezt határozott provokációnak vette s elhatározta, hogy tüntetést rendez Petrovics ellen, aki nincs tisztában azzal, hogy Zagreb nem Szerbiában, hanem Horvátországban van.

Petrovics Szvetiszláv egy zagrebi újságíró és Mosinger Willy, a zagrebi „Mosinger-film” igazgatója kíséretében szállt ki a kocsiból. Ekkor a tömeg már olyan életveszélyes rohamot intézett a művész ellen, hogy Petrovics csak a kivonult rendőrség segítségével, kerülő uton jutott az elsőosztályú váróterembe, s onnan az állomás előtti térre, ahol

egy autótaxira szállt fel s az „Esplanade” szállodába robogott.

A rövid utvonalon a közönség lelkes tüntetést rendezett a művész mellett, míg a diákok csoportja hevesen abcugolta. Az „Esplanade” szállodában a művész először az újságírókat fogadta, majd a „Balkán” moziba hatatott, ahol a közönség nagy éljenzéssel fogadta.

Petrovics Szvetiszláv ma reggel érkezik Noviszádra s innen valószínűleg Szomborba utazik rokonai látogatására, a jövő hét folyamán pedig visszatér Németországba.

Mint értesülünk, a művész nem fogadta el az amerikai filmvállalat heti 5000 dolláros ajánlatát, mert ezidőszereint német filmvállalathoz van kötve, ahol még hat filmen kell fellépnie.

— A berlini szimfonikus zenekar Noviszádon. Mint már jelentettük, a berlini szimfonikus zenekar szeptember 18-án tartja egyetlen hangversenyét Noviszádon, Kunwald Ernst dr. főzeneigazgató vezénylete mellett. A hangverseny iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg, ami érthető is, ha tekintetbe vesszük, hogy Noviszád közönsége ritka művészi élvezetben fog részesülni. A hangverseny programja a következő: 1. Wagner: Mesterdalnokok, nyitány. 2. Beethoven: Harmadik szimfonia (négy tétel). 3. Csajkovszky: Ötödik szimfonia (négy tétel). Jegyek elővételben kaphatók a német könyvkereskedésében a következő beléptő díjak mellett: 100, 80, 70, 60, 50, 40, 30 és 20 dinár. A hangverseny alatt senkit sem eresztenek a nagyterembe.

Pusztító orkán dühöng a floridai partokon

Chamberlain angol külügyminiszter hajója is a viharzónába került — Sok halálos áldozata van a borzasztó tornádónak

Newyorkból jelentik: Nebraska állam és Észak-Bakota területén hatalmas tornádo vonult végig és mindenütt nagy károkat okozott. Az orkán elsőnap pusztításairól beérkezett jelentés szerint

husz ember meghalt, száznál több megsebesült. A halottak száma azonban még emelkedik, mert az orkán több tartományt érintett.

Wahlthillba és Nebraska államban a vihar négy tanyai iskolát, amelyben a tanulók benttartózkodtak, teljesen elpusztított. A szerencsétlenség helyére különvonatot küldtek orvosokkal és betegápolókkal. Dél-Bakota Davis nevű városa, amelynek 250 lakosa volt, romhalmazzá vált.

A pusztító orkán Illionis államot is érintette, Rockfordban egy szék-gyár amely abban a körzetben épült, ahol a tornádo pusztított, ma rombadőlt. A gyár romjai mintegy száz munkást betemettek. Rockford egész lakossága lázasan dolgozik az eltemetett munkások kiszabadításán. A város más részén hat embert öltek meg a beomló házak.

A párisi lapok a Havas iroda jelentése alapján közlik, hogy az Orcona nevű hajó, amelyben Chamberlain a Bermudákról jövet Havana felé utazik, utjába került annak a tornádónak, amely az Antillákon vonult végig. A meteorológiai jelentések szerint a ciklon teljes erővel halad északnyugati irányba, a már kétízben elpusztult floridai Miami felé.

Rockfordban a tegnapi reggeli órákban legalább

hetvenötre becsülték azoknak a számát, akik a tornádo következtében életüket veszítették. A sebesültek száma kétszer annyi lehet.

Azt hiszik, hogy sokan vannak még a gyárak és egyéb nagy épületek romjai alatt eltemetve. A tornádo a késő délutáni órákban lepte meg a várost. Borzalmas dörgéssel zugott végig a vihar a városban. Nyomában felhőszakadás támadt, ami a zűrzavart csak fokozta. A késő éjszakai órákban százával dolgoztak az önkéntes mentők, hogy az áldozatokat kiszabadítsák a romok alól. Csak egyetlen beomlott butorgyárban több mint száz személy kiment a törmelék között.

Szemtanuk állítása szerint ezt a gyár épületét a vihar valósággal darabokra szaggatta. Elsőnek az épület tetőzetét sodorta le, majd amikor a felső nyomás csökkent, a falak kezdtek omladozni. A felhőszakadás szerencsére megakadályozta a tüzeseteket és ebből a szempontból némileg megkönnyítette a mentési munkálatokat.

Borzalmas jelenetek játszódtak le, a sebesültek kiásása közben.

Az automobiloikat többszáz méternyire elsodorta a vihar ereje. A villamosdrótok és a telefonhuzalok olyan tömegben hevernek az uccákon, hogy a mentők csak nehezen tudnak közlekedni.

Sant Juanból még mindig csak szorványosan érkeznek híradások. Azt sejtik, hogy az egész szigetet többé-kevésbé földulda a tornádo. A portoricoi egyetem rektora rövid jelentésben közölte, hogy a tornádo elvonulása után géppuska ropogáshoz hasonló zajjal hordta a szél a törmeléküket úgy, hogy az uccán alig lehetett járni. A városban csak a Gibraltár sziklája nevű kávéház maradt annyira amennyire épségben.

Nagy az aggodalom amiatt, hogy a tornádo merre veszi útját. Szakértők azon a nézetben vannak, hogy a vihar esetleg északi irányba vonul és nem érinti feltétlenül az északamerikai partokat.

Három és fél milliárd cigarettát füstöltek el a múlt évben Jugoszláviában

Az állam összes bevételeinek egyhatod részét a füstölő közönség szállítja — Legjobban fogy a „Zeta”, a legrosszabbul a „Karagyorgye”. — A szlovének dohányoznak legtöbbet

Az állami dohányjövédék vezérigazgató-sága rendkívül érdekes statisztikát közöl az 1927. évi dohányfogyasztásról az S. H. S. királyság területén. A statisztikából megállapíthatjuk, hogy a dohányzó közönség óriási összegekkel járul hozzá az állami költségvetés fenntartásához csupán azért, hogy üres óráiban, étkezés után, vagy amikor idegeségét akarja elhesegetni, néhány füstfelhőt ereget a levegőbe.

A dohányzó, aki nap-nap után pontosan megveszi a maga Vardárját vagy Zetáját a trafikban, vagy a szokásos hatos pakliját, talán maga sem tudja milyen fontos tényezője az állami számvitelnek. Ha tekintetbe vesszük, hogy az állami dohányjövédék a múlt évben 1798 millió dinárt vett be a dohányjövédéki cikkek után s hogy ugyanabban az évben az állami költségvetés 10.722 millió dinárt tett ki, megállapíthatjuk, hogy a dohányjövédék bevétele az összes állami bevételek egyhatodát képezi. Ha valamikor netán az ország összes dohányzói sztrájkba lépnének, könnyen kiszámíthatjuk, milyen katasztrófával járna ez az állami költségvetésre és az állam bevételi forrásaira, amely egész pénzügyi politikánkat felborítaná!

Az 1798 milliós bevétel a következőképpen oszlik fel: Szerbia 592 millió, Horvát-

ország 368 millió, Bosznia-Hercegovina 281 millió, Vojvodina 238 millió, Szlovénia 209 millió, Dalmácia 62 milliót és Crnagora 27 millió dinár.

Mennyit költ az ország minden egyes lakója dohányra?

A statisztika erre vonatkozólag igen érdekes adatokat közöl, amennyiben megállapítja, hogy az ország minden egyes lakója átlag 150 dinárt költ évente különböző dohányneműre. Ez az összegezés az ország minden lakására vonatkozik, tehát azokra is, akik nem füstölnek, sőt az öreg asszonyokra és csecsemőkre is.

A legkevesebb dohányt fogyasztanak Dalmáciában, a legtöbbet füstölnek Szlovéniában. A többi országokban az arány minden egyes lakós után a következő: Szerbia 143 dinár, Vojvodina 172 dinár, Bosznia-Hercegovina 148 dinár, Horvát-Szlavonország 141 dinár és Crnagora 135 dinár.

Három és fél milliárd cigarettá

A dohányjövédék a múlt esztendőben összesen 10.191,789 kilogramm dohányt hozott forgalomba a kisárusok útján. A dohányneműek közül legjobban fogyott a cigarettá, mert a dohányzók nagy többsége komótos

ember, aki nem szeret csavarni s nem szereti „elfecsérelni” az időt. A múlt esztendőben

3.463.382,229 darab cigarettát füstöltek el a dohányzó emberek.

A legtöbb cigarettá fogyott Szerbiában (1155 millió darab), a legkevesebb Crnagorában (43 millió). Horvátország 746 milliót füstölt el, Bosznia-Hercegovina 318 milliót, a Vojvodina 526 milliót, Dalmácia 145 és Szlovénia 527 millió darabot.

Ha a múlt esztendőben elfüstölt cigarettá mennyiségét egymás mellé raknánk, 232 millió kilométer hosszú sáv keletkezne, amellyel ötször körülcavarhatnánk a földgömböt, a maradvány pedig egymás mellé fektetve Noviszádtól Északafrikáig érne.

A legjobban fogy a „Zeta”

A cigaretták közül a legnépszerűbbek a Vardár, Zeta és Száva. A Zeta azonban rekordmennyiségben fogy. Ebből a fajtából ugyanis a múlt évben 1510 millió darabot füstöltek el. A Zeta után következnek a Száva 1141 millióval s utána a Vardár 750 millióval.

A leggyöngébben fogy a „Karagyorgye”, összesen csak 662 ezer darab,

a többi fajta pedig a következő sorrendben: Jadran 1.734 ezer, Koszovo 3.271 ezer, Sumadija 8.465 ezer, Neretva 7.047 ezer és Morava 33.335 ezer.

Az „A” jelzésű udvari cigarettából 908.200 darab fogyott a múlt esztendőben.

Érdekes, hogy Szlovéniában nagy kelen-dőségnek örvend a rágódohány, melyből 6 millió dinár értékű kelt el.

Ki füstöl a legtöbbet az országban?

Az 1927-ik évben az ország minden egyes lakója átlag 288 darab cigarettát, 4 szivart s fél kiló dohányt füstölt el. A legtöbbet dohányoznak a szlovének és a bosnyákok. Szlovéniában átlag 498 cigarettát és 16 szivart füstöltek el személyenként.

A lefinomabb dohányt a dalmátok szívják, akik a híres „skiat” termelik s ahol a dohány beváltási ára 222 dinár kilónként. Boszniában már csak 160 dinárt fizet az állam, Szerbiában 181, Crnagorában 178, a Vojvodinában 180, Horvátországban 173 és Szlovéniában 179 dinárt kilónként.

A hivatalos statisztika adataiból megállapíthatjuk, hogy az ország lakossága horribilis összegeket áldoz dohányneműekre. Az elfüstölt milliókból az állam hidakat és középületeket emel, országutakat épít s fenntartja hivatalnoki apparátusát is.

Amikor tehát a füstölő dohányos olyan tetemes összegekkel járul hozzá az állami költségvetés fenntartásához, kivánatos volna, ha az állam is jobb minőségű dohányneművel kedveskedne a fogyasztónak. Semmiképpen sem egyeztethető össze az etikával, ha a szorgalmas dohányzó kökemény „Vardár”-jában cipőzsinorokat, drótdarabokat és rozsdás szegeket fedez fel dohány helyett.

Ha már annyit keres rajtunk az állam, legalább áldozzon is értünk valamit.

— Amundsent elveszettnek tekinthető. Párisból jelentik: A Petit Journal írja, hogy az Amundsen felkutatásában résztvevő orosz kutatók egyhangulag úgy vélik, hogy Amundsen elveszettnek tekinthető. A kutatásokat rövidesen abba is hagyják, szeptember végéig azonban az orosz repülők felderítő utakat fognak végezni olyan területek felett, amelyeket még nem kutattak át. A téli viharok egyébként is beálltak és így rövidesen lehetetlen lesz a kutatásokat tovább folytatni.

— Letartóztattak egy román szenátort a petroleumpanama ügyében. Bukarestből jelentik: A petroleumbotrány ügyében tegnap őrizetbe vették, a dambovicai petroleumtelep vezető főmérnökét és egy román szenátort. A panamával kapcsolatosan súlyosan kompromittáló adatok merültek fel Bursan liberális képviselő ellen is, aki a kormánypárt egyik közismert tagja. Letartóztatása küszöbön áll.

1928. Szeptember 16. Vasárnap

Romai katolikus: Kornél. Protestáns: Edit. Görög keleti: (Szeptember 3.) Jovan. A nap kel 5 óra 27 perckor, nyugszik 5 óra 55 perckor.

Időjárás: (A petrovaradini katonai meteorológiai állomás jelentése). Az ország északi részében borus esős idő volt. A hőmérséklet az egész országban átlag 3 fokkal csökkent. A legtöbb eső Zágrebben (29 mm.) és Ljubljánban (25 mm.).

Időjárás: Borus idő várható időnkénti esővel. A hőmérséklet tovább csökken. Noviszádon a hőmérséklet minimuma 12°, maximuma 23° lesz.

— **A szaloniki front áttörésének tizedik évfordulója.** A szaloniki front áttörésének tizedik évfordulója alkalmából tegnap délelőtt 11 órakor ünnepélyes istentisztelet tartottak a noviszádi görög-keleti püspöki templomban. Az istentiszteleten valamenyi katonai és polgári hatóság képviselői, a dobroylác szervezetek, a társadalmi egyesületek és a hazafias intézmények kiküldöttei vettek részt. Csirics Irinej görög-keleti püspök nagyszabású beszédében méltatta az ünnep jelentőségét. Délután 6 órakor ünnepi akadémia volt a „Szloboda“ nagytermében. Az ünnepségek vasárnap is folytatódnak s a társadalmi egyesületek és iskolák hatalmas menetben vonulnak fel a városháza és a hadseregparancsnok elé. A nevezetes évfordulót egyébként az egész országban ünnepélyes keretek között ülték meg. Noviszád városa lobogódiszt öltött az évforduló alkalmából.

— **Kiméltelen adóvégrehajtás Hercegovinában.** Mosztárból jelentik: Egész Hercegovinában kiméltelen adóvégrehajtás folyik, ami rendkívül súlyosan érinti a lakosságot. Eddig a pénzügyi hatóságok mindig a dohánybevételeket vonták le az adót, most azonban nem várnak, hanem már most behajtják.

— **Pénzügyi szakvizsgálatok.** A Prva Hrvatska Stedionica noviszádi pénzügyi intézeténél Horvat Pavao, az összes fiókok igazgatójának, Majinski Nikola, a noviszádi fiók igazgatójának és Repka Alexander, a központi felügyelő osztály főnökének, mint vizsgálóbizottsági tagoknak közbenjöttével, szakvizsgálatok tartottak az intézeti tisztviselői karban, amelyen Zsvics Gyura, Milics Teodor és Tursics Mirko a képesítő vizsgálatokat kitűnő eredménnyel tették le.

— **Dr. Kerényi Dezső** noviszádi ügyvéd, irodáját Jevrejska ucca 11. sz. alá helyezte át.

— **Másfélezer esztendősi gepida sírokat tártak fel Magyarországon.** Budapestről jelentik: Móra Ferenc szegedi író és kutató, néhány nappal ezelőtt ásatásokat kezdett Kópácson, Kovács József birtokán. Az ásatások néhány nap alatt feltűnő sikerre vezettek, mert már eddig is tizenkét gepida sírt tártak fel, amelyek körülbelül 1500 évre tehetők. A porladó csontvázak mellett értékes leletekre bukkantak. Így többek között egy rendkívül értékes domborművű pajzs került felszínre, ezenkívül kardokat, gyöngyöket és különféle edényeket is találtak. Az ásatásokat folytatják.

— **Hirtelen halál a temerini piacon.** Csütörtökön reggel nagy riadalmat keltett egy ember hirtelen halála a piacon. Csorba Pál, Schosberger Simon tojásnagykereskedő 51 éves öregbérése gyékényt árult. Miközben a gyékényt adogatta le a kocsiról hirtelen rosszul lett, mire bevitték egy közeli ház udvarába majd orvost hívtak hozzá. Dr. Mandel Endre községi orvosnak csak annyit tudott mondani: „Szoritja valami a mellemet.“ Azután elveszítette eszméletét és néhány perc múlva meghalt. Csorba szivbajos ember volt s szívszélhűdés ölte meg.

— **DIÁK DIÁKNAPTÁR NÉLKÜL, ANNYI MINT IPAROS SZERSZÁM NÉLKÜL.**

Ismét drágult a noviszádi piac

A disznó élősulyban olcsóbbodott, de a zsirarak még mindig változatlanok

A noviszádi piacon változatlanul tombol a drágaság. Az esős idő beálltával a háziasszonyok joggal némi olcsóbbodással számoltak, de az árak állandóan és változatlanul felfelé menő tendenciát mutatnak. Mi sem természetesebb, hogy az újabb drágulás

általános elkeseredést okoz a háziasszonyok körében.

Főleg a zsir horribilis drágulását kifogásolják a vevők, pedig tudvalevő, hogy a disznó élő sulyban 2 dinárral olcsóbbodott kilónként, ezzel szemben a zsir még mindig 26—28 dinár között mozog.

A husfélék közül a borjúhús rekordárát ért el, amennyiben a mészárosok már 28 dinárral mérik kilóját. Ugyanilyen drága a disznóhús, amelynek ára 24—26 dinár között váltakozik. A marhahús 16—18 dinár, a birkahús 12—14, a füstölt hus 24—30 s a szalonna 24—26 dinár. Aránylag a legolcsóbb még a birkahús, amelyet azonban csak nagynehezen bír el a noviszádi ember gyomra.

Jelentékeny a drágulás a baromfi piacon, ahol az árak a következőképpen alakultak: Csirke 25—35 dinár, sütni való csirke 40—55, fiatal liba 65—90, kacska 35—50, pulyka 65—100 dinár párja s a hizott liba 17—18 dinár kilónként.

A halpiacon az árak a múlt heti árakkal szemben csak némi eltolódást mutatnak fel. A ponty ára 15—22, harcsa 20—30, csuka 10—12, süllő 15—25 és kecsge 20—30 dinár. Megjegyezzük, hogy ezek az árak az u. n. hivatalos piaci árak, de sok helyen a

finomabb minőségű hal jelentékeny drágulást mutat fel.

A zöldség és főzelék piacon változatlanul tombol a drágaság s csak a zöld paprika, amelyből bő termés volt, mozog szerény árkeretek között. Feltűnő a burgonya drágulása is, mely pedig a termelőnél 2 dináros árban kerül eladásra, mire azonban a piacra kerül, már 3.50 dinárra szökik fel.

A zöldségfélék árai a következők: fejeskáposzta 3—7 dinárig fejenként, zöld bab 10—12 dinár kilója, spenót 4—5, kelkáposzta 2—4, kalarábé 1.50—2, sárgarépa 2—2.50, paradicsom 2—3, leves-zöldség 2—2.50 dinár. A zöldpaprika 1 dinár husz darabért, az uborka 1 dinár öt darabért. A hagyma kilója 3—4 dinár, a fokhagyma 6—8 dinár. A tavalyi bab ára 8—12 dinár között változik, de az új termésből csak kevés jut piacra, mert az ügynökök és spekulánsok nagy mennyiségeket vásároltak össze, úgy hogy jelentékeny drágulás várható. A lencse 10—18 dinár, a borsó ára pedig 10—14 dinár között változik.

A tejtermékek árai ezzel szemben változatlanok, csak a tojás drágult, 1 dinár 25 paráról 1 dinár 50 parára. A teavaj kilója 60—70 dinár, a közönséges vajé 32—40 dinár. A fűszeráraknál nincs változás, csak a mák és rizs drágult jelentéktelenül.

A helyzet tehát egyáltalában nem kecsegtető s a télen újabb drágasági hullámmal lehetünk elkészülve, amelyet a piaci jósok már most kilátásba helyeznek a „takarmányhiányra“ való tekintettel.

— **Örökbeadná másfél éves kisleányát egy epres-uccai özvegyasszony.** Horváth Mária özvegyasszony járt tegnap szerkesztőségünkben és elmondotta, hogy másfél esztendősi kisleányát örökbeadná, ha akadnának jószívű emberek, akik a makkegészséges kisleányt szeretetükbe fogadnák. Horváth Mária nehéz anyagi gondokkal küzd és a kisleányra nagy jótéteményt jelentene, ha kedvezőbb megélhetési viszonyok közé juthatna. Horváth Mária Epres ucca 70. szám alatti lakásán fogadja azokat, akik az örökbefogadás ügyében vele tárgyalni óhajtanak.

— **Ég a nád Bacsko Gradistén.** A községhez közel, a vasuti töltés mellett elterülő „Ildzsijában“ a nád a nyár folyamán most már harmadszor gyulladt meg és égett le tekintélyes területen. Első ízben éppen akkor gyulladt meg, mikor a nádas környékén elterülő földek tele voltak behordásra váró keresztekkel. Hogy nagyobb veszedelem nem történt, csak annak köszönhető, hogy a tűz által fenyegetett gazdák összefogva, ekével körülszántották a veszélyeztetett területet, aztán a kivonult tüzoltósággal nagynehezen eloltották az égő nádat. Másodszor szerdán délelőtt jelezte a toronyőr, hogy ég az Ildzsija. A kivonult tüzoltók egész estig birkóztak a tűzzel, míg el tudták oltani. Csütörtök délelőtt megint ki kellett vonulni a tüzoltóknak az égő nádat eloltani. Szentanuk állítása szerint a mozdonyról ledobott tüzes salak a töltés oldalán meggyújtotta a száraz avart s ettől tüzet fogott a nád. Így — mint a lapok is megemlékeztek róla — több tüzeset és nagy károkat történtek. Nem lehet szó nélkül hagyni a vonatokon a fűtők eljárását, hogy nyílt pályán menetközben a töltés oldalára dobják, mert ép ezen a helyen a magas töltés oldalán a száraz avar könnyen tüzet fog s így a környéken elterülő vetéseket különösen száraz évben állandóan tüzeveszély fenyegeti.

Komplett nyergesek, lószerszámok, valamint különféle bőrárúk jól és olcsón csakis **Dietrich F.-nél,** Noviszád, Kralja Petra ulica 30. sz. — Fiók: Novi Vrbas.

— **A magyar drogérísták bojkottálják a párisi Cotty parfümgyárat.** Budapestről jelentik: A magyarországi drogérísták és gyógyszerészek kijelentették, hogy miután Cotty párisi parfümgyáros lapja súlyosan megrágalmazta Magyarországot a magyar kereskedők bojkott alá helyezték Cotty gyártmányait, amelyet ezentúl nem fognak árusítani.

— **Megugrott kerékpár tolvaj.** Temerinből jelentik: Tóth András noviszádi illetőségű, 19 éves borbélysegéd, aki Zimmermann Jakab borbélyüzletében volt alkalmazva, átjárógatott Aman Antalnak a szomszéd helységben levő vas és biciklikereskedésébe. Feltűnt a kereskedőnek, hogy egy idő óta különféle biciklialkatrészek tűnnek el az üzletéből. A dolog nyitjára azonban sehogy sem tudott rájönni. Csütörtökön, e hó 13-án délután azután a véletlen úgy akarta, hogy kiderüljön a biciklialkatrészek eltűnésének a titka. Tóth András, az üzletben levő kofferjében keresgélte valamit. Eközben az egyik szemfüles inas is oda pillantott s meglepetve vette észre, hogy a kofferban a többi holmi alatt különféle biciklialkatrészek vannak elrejtve. Ezt azonnal megmondta mesterének. Tóth azonban, mikor neszét vette a leleplezésnek, kerekeltoldott s biciklijét is hátrahagyva, az egyik szomszédos udvaron át a kertekbe menekült, ahol a sötétség leple alatt eltűnt. A borbély, valamint a vasüzlet személyzete hajszát indítottak felkeresésére, de eredménytelenül. Toth mindenét ott hagyta. Biciklijét a noviszádi, 88-as számot viseli, de ez elől a szám elől észrevehetően le van egy szám kaparva. Az a gyanu merült fel tehát, hogy Tóth a biciklihez sem jutott rendes uton. Az ellopott biciklialkatrészek értéke ezrekre rug. Tóth holmiját átadták a csendőrségnek, amely a megugrott tolvajt körözi.

— **A fatelepek általános költözködése** miatt fa- és szénraktáromat a **Strandutra, az alaguton túl, jobbra, első telep** helyeztem át. Megrendeléseket továbbra is a régi irodában, a „Szerpszi Krály“-szálloda mellett (telefon 24 68) veszek fel. **Dim. Bjelić.**

— A noviszádi gazdasági bizottság ülése. A noviszádi gazdasági pénzügyi és jogügyi bizottság hétfőn délután 5 órakor ülést tart a városháza kistanácstermében amelyen letárgyalják a közgyűlés elé kerülő ügyeket.

— Többnyire borult, aránylag hűvös időt jósol a budapesti meteorológiai intézet. Budapestről jelentik: Az országban pénteken az eső főleg az ország déli felében majdnem egész nap tartott, sőt a déli végében az éjjel is esett. A csapadék szűnése északfelől indult meg az esti órákban, mégpedig a szárazabb északkeleti légáramlás hatása alatt. Az eső mennyisége a legtöbb volt a Dunántul keleti felében. Egyébként az idő hűvös volt, a hőmérséklet csak kevés helyen érte el a 20 fok Celziust. Időjóslás: Többnyire borult, aránylag hűvös idő, inkább csak az ország déli részein kisebb esővel.

— Vakmerő betörők garázdálkodtak a budapesti Festetich palotában. Budapestről jelentik: Vakmerő betörést hajtottak végre ismeretlen tettesek tegnap éjszaka, Festetich Tasziló herceg palotájában. Amíg a herceg és a palota személyzete aludt, a betörők sorajárták az összes szobákat, feltörték a szekrényeket és minden értékesíthető tárgyat összeszomogoltak Vakmerőségükben annyira mentek, hogy még a herceg hálószobájában is, ahol a herceg mélyen aludt, felfeszítették a szekrényt és kilopták az ékszereket. A rendőrség már megállapította, hogy a betörők a park felől hatoltak be a palotába mégpedig úgy, hogy betörték két ablakot és valószínűleg az ablakon keresztül távoztak is. Eddig még nem állapították meg pontosan, hogy a betörők mit vittek magukkal.

— Grujić Mita szücs, Novisad, Pašičeva 12. Vállal mindenféle a szücsszakmába vágó rendeléseket és átalakításokat legújabb divat szerint. Gyors és pontos kiszolgálás.

— Verekedés a Darányi telepen. Tegnap délután 210 dináros tartozás miatt összeveszett Jesler Mihály Darányi telepi lakos, albérlőjével, Fábián Ferencel. Miután nem tudtak megegyezni, bejöttek a városházára, ahol az ügyeletes altiszt igazságot szolgáltatott nekik. A városházáról együtt mentek el a legnagyobb békekességben, utközben azonban összeveszték és a Darányi telepen a Vinkovics féle villa előtt Jesler egy téglával úgy fejbévágta Fábiánt, hogy az eszméletlenül elterült. Hamarosan nagy tömeg verődött össze Fábián körül, de senkisért értesítette a rendőrséget, amely csak kerülő uton értesült az esetről. Vilovác Milán rendőrfogalmazó, azonnal kiszállt a helyszínre és a még mindig eszméletlen Fábiánt a kórházba szállította. Fábián a kórházban magához tért és miután sebtét bekötötték, hazament. Jeslert a rendőrség őrizetbe vette.

Stammler fatelep átköltözés folytán a gázgyárnál öt percnyire a haltértől. Ajánlja szerémi tűzfáját ölenként vágva, aprítva, házhoz szállítva. Favágógépet házhoz állítok. Telefon 2356

— Kun Béla altábornagy. Moszkvából jelentik, hogy Kun Bélát altábornaggyá nevezte ki, a moszkvai internacionálé. A szovjet hadseregben visszaállították a tisztirangokat ugyanolyan beosztás szerint, mint a cári uralom alatt volt. Vissza állítják a nagyvezérkart és a nagyvezérkarban külön szervezetek lesznek. Ilyen külön szervezet az, amely Európa nyugati országainak kommunista militarizálását tűzte ki célul és ennek vezetésével bízták meg Kun Bélát.

— Ujabb világrekordot ért el Schitzinger mérnök. Dessauból jelentik: Mint ismeretes pénteken délelőtt Schitzinger mérnök megjavította az ezer kilós teherrel felszálló repülés magassági világrekordját. A mérnök tegnap délután ugyanazzal a repülőgéppel és 500 kiló megterheléssel ismét felszállt és a magassági rekordot 2050 méterrel tulszárnyalta. A repülőgép a pilótával együtt körülbelül két tonnát nyomott. Schitzinger megállapította, hogy az elért magasságban majdnem 50 fok hideg volt. A repülőgép valamennyi műszerét és a pilóta ruháját belepte a jég.

— Hatóságilag betiltották Polysák gyógy módját. Mariborból jelentik: Az az orvosi bizottság, amely felülvizsgálta Polysák, celjei tanító rákgyógyítását, tapasztalatairól írásbeli jelentést tett a maribori tartomány állandó választmányának. A tartomány az orvosi jelentés alapján betiltotta a Polysák gyógy móddal való további kísérletezést.

— Dr. Vitaliani fogorvos utjáról vizsdatért és rendelését megkezdte. — Noviszád, Kralja Petra ut 15. I. em. — 8—12-ig és 3—7-ig.

— Elsült egy revolver a kecskeméti zsidó templomban. Kecskemétről jelentik, hogy az ottani izraelita templomban, az újévi ünnepségre összegyűlt hívők között nagy rémületet és pánikszerű izgalmat keltett egy revolver dörrenés. A frigszekerényhez közel, a lövés után egy fiu rogyott össze véres testtel. Csakhamar kiderült, hogy egy tizenöt éves fiu revolverrel játszadozott a templomban, miközben a fegyver elsült és Lebovics József reáliskolai tanuló érte. A megsérült fiu állapota életveszélyes.

— L. B. O. Női harisnyák a legfinomabbak és legtartósabb minőségben a Harisnyakirálynál, Klein Jenőnél Novisad, Vel-Bečkerek, Šenta. 1775-1-9

— Házasság. Özv. Czoczek Jánosné szül. Csordás Rózsika (Alsóhernád) és Csauth Ferenc tegnapi napon az állami anyakönyvvezető előtt házasságot kötöttek.

BUTOR árban, minőségben utolérhetően Részletfizetésre is
HEMLEL PÉTER utóda Novisad, Safarikova ul. 30. Telefon 22-56

— A verbászi ipartestület szüreti ünnepélye. A verbászi ipartestület ma vasárnap nagy szüreti mulatságot rendez. Az ünnepélyen az iparos dalárda több dalt fog énekelni, majd felvonulás lesz a két községben. Este táncmulatsággal zárul az ünnepély az ipartestület helyiségeiben.

— Aki friss és egészséges akar lenni és nem akarja, hogy kemény legyen a széke, folyton fájjon a feje és bőre tele legyen mindenféle pattanással, az igyék hetenként egyszer-kétszer reggelizés előtt 1 pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. A hádikórházakban végzett orvosi megfigyelések szerint a Ferenc József vizet a súlyos betegek is szívesen használták, mert ez minden kellemetlenség okozása nélkül biztosan hat. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— Cukorrépat loptak. Szöllösi István petrovoszelói lakosnak két kocsi cukorrépatját, körülbelül 43 mázsát, csütörtökön virradóra egy jómódu özvegyasszony társával ellopta és a beográdi cukorgyár kirendeltségének adta. A károsult feljelentést tett ellenük a rendőrségen.

— Fogászati műtermemet, a Duna uccából folyó évi szeptember 1.-től áthelyeztem a r. k. hitközségi épületbe, Kralja Petra ulica 30. I. emelet. (villamos megálló). Telefon 21-34. Pászthy, Dentist.

— Dobozok és I-a fehér, szürke és barna papírlémezek állandó nagy raktára Barth Domonkosnál fabrika kutija, Mali Liman, Novisad. 1-1750

Vetőmágtisztítógép bemutatása. A noviszádi lövöldében lezajlott német Frohsinn összejövetellel kapcsolatban bemutatásra került egy Bardos-féle PETKUS vetőmágtisztítógép és osztályozógép, melyet Bardos és Brachfeld cég mint jugoszláviai vezérképviselő többször üzembe is helyezett. A gép igen nagy feltűnést keltett ami annál is érthetőbb, mert már több német szövetkezett felállított hasonló gépeket legnagyobb részük pedig rövideesen felállítani szándékozik ugyanilyeneket. A gép általános tetszést aratott és különösen a vásárolni szándékozók hallgatták nagy érdeklődéssel a már üzemben levő gépek tulajdonosainak elismerő szavait és értékes tapasztalatait.

VIZBEN MOSHATÓ

glacé és szarvasbőr keztyük.

FISCHER J. és FIA, NOVISAD
Kralja Petra ul. 23.

Ma délután 4 órakor:

Szoko (Beograd) — NAK

Barátságos mérkőzés — NAK pálya
Bíró: Daljev.

Megkésve bár, de az időjárás is tudomást szerzett az őszi futballszezon elkerülésétől. A hűvös, borongos vasárnapi délutánok, egyedüli szórakozás gyanánt kínálják a futbalmérkőzéseket. A beográdi Szoko ma délutáni játéka érdekes és nívós élvezetet ígér, mert eddig a szimpatikus együttes mind egyes noviszádi szereplése, általános megelégedést váltott ki.

A beográdi együttesrel szemben, a NAK, a rendelkezésre álló legjobb összeállításban veszi fel a harcot, de győzelemre még így is csak abban az esetben számíthat, ha a csapat minden egyes tagja, tudása legjavát adja. Erre alapos a remény, mert a NAK részben tartalékos összeállítás, részben tőle többé-kevésbé távolálló körülmények folytán, az utóbbi mérkőzések során nem nyújtott olyan játékot, aminőt hívei joggal elvárhatnak tőle.

A Szoko-NAK mérkőzés előtt föl 3 órai kezdettel, a Rádnicski-NAK ifjúsági csapatok játszanak előmérkőzést.

Elmarad a Sajkás-Zsak mérkőzés. Koviljon kellett volna ma délután lejátszani a másodosztályu bajnoki küzdelmet, amely azonban elmarad, mert a Sajkás táviratilag lemondta a mérkőzést.

A NAK ifjúsági csapata ma délután a beográdi Szoko mérkőzés előtt a Rádnicski ifjúsági csapattal előmérkőzést tart. Felhívom a következő játékosokat, hogy legkésőbb félkettőkor az öltözőben jelentkezzenek: Percsi Pulisák, Neuwirt II., Giorgijevics, Schneck, Göttele, Pintér, Szentiványi Sztanko, Longavel, Grossmann, Schneider II., Pászti és Schelb. Sportkapitány.

A petrovoszelói Szoko-Sport vasárnap az Adai Sport Klub első csapatával barátságos mérkőzést tart Petrovoszelón. A jó formában levő adai csapatnak jósoljuk a győzelmet.

A szombori ZSAK Verbászon. Ma a szombori ZSAK csapata vendégszerepel Verbászon mint a V. S. C. vendége. A V. S. C. multheti győzelemmel is felérő eldöntetlenje a Dulcis ellen a győzelem reményére jogosítja a V. S. C.-t.

Fúziós tárgyalások a V. S. C. és a Dulcis között. A V. S. C. és a Dulcis között fúziós tárgyalások indultak meg, magánszemélyek kezdeményezésére. A V. S. C. vezetősége csak úgy hajlandó tárgyalni a fúzióról, ha az egyet továbbra is megtarthatja eddigi német karakterét és a Dulcisban elismerik és méltányolni tudják tizenhat éves fennállásának tradícióit. Ha az ellentéteket sikerül áthidalni úgy az egyesített csapat jogos aspiránsa lenne csoportja bajnokságának.

A Jugoszlávia lemondta a Szask elleni mérkőzést. A JNS vasárnapra tűzte ki a Jugoszlávia—Szarajevói ASK mérkőzést az országos bajnokságért. A Jugoszlávia a mérkőzés elhalasztását kérte a főszevetség-től, amit ez elutasított. Ezért a Jugoszlávia lemondta a mérkőzést a Szask javára.

Felfüggesztették a játékjogát Szrecskov, Spiller, Sebők, Zsivics, Damjanovics, Martin és Mikus játékosoknak.

— Verbászon a Gayer butorgyárban új butormodellek vannak mostanában.

SULYOK - FEST - TISZTIT

Gyásruhák festése 24 óra alatt. Feltűnő olcsó árak. - Plissirozást vállalok. - Futoška ulica 12.

Rádió műsor

Vasárnap, szeptember 16.

ZÁGREB. 11.30: Déli hangverseny. 20: Operai előadás.

BUDAPEST. 9: Ujsághírek, kozmetika. 10 Református istentisztelet a Kálvin-téri templomból. Prédikál: Göde Lajoe püspöki másodlelkész. 11.20: Gyulai Pál-émlékünnepély. 1. Emlébeszédet mond és Gyulai-verseket szaval: Kozma Andor író. 2. Bárd Miklós „Leányfalván” című versét elmondja a költő felesége. 12: Déli harangszó az egyetemi templomból. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelzés. 12.15: Mit táncoltak nagyapáink, mit táncolunk mi. (Zenekari hangverseny). Az egyes számokat Gyarmathy Sándor konferálja. 15: A m. kir. földmivelésügyi minisztérium rádióelőadás-sorozata. Pettenkoffer Sándor m. kir. szőlészeti és borászati főfelügyelő: „A szüret”. 16: Manchen Mariska rádió-délutánja. Zongorán kísér: Polgár Tibor. 16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelzés. 17: Délutáni hangverseny. Előadásra kerülnek: Mocsári László, Lakos Tibor zenehumoristák és Dayton Adams kézzongorás duettje, továbbá Víz Ferenc szájharmonika- és hegedűművész számai. 18.20: Részleges sporteredmények. 18.30: Előadás a Stúdióból. Két vídám egyfelvonásos. Rendezik: Hegedüs Tibor, a Vígsház és Gyarmathy Sándor, a Stúdió rendezője. A cigányzenekariséretet Kurina Simi és cigányzenekara látja el. 1. Török Rezső: „Borsósné bolondja”. Parasztkomédia egy felvonásban. 2. „Rajta, rajta”, vigjáték egy felvonásban. 19.45: Összefoglalt sport- és löversenyeredmények. 20.10: Mariházy Miklós humoros előadása: „A vidéki színészeletről”. 20.50: Szimfonikus zenekari hangverseny Hubay Jenő 70-ik születésnapja alkalmából. Vezényel: Unger Ernő karnagy, a Zeneművészeti Főiskola tanára. Közreműködnek: Kováts Ilonka, a Városi Színház operacénekesnője, Garay György, Gellért Ferenc és Salgó Sándor hegedűművészek. 22.15: Pontos időjelzés Utána: A Britannia-nagyszállóból Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

BECS. 11: Wiener Symphonieorchester hangversenye. 16: Délutáni hangverseny. 18: Kamarazene. 20.10: Kálmán Imre: „Die Faschingsfee” című operettjének közvetítése. Utána: Táncczene.

BERLIN. 11.30: Tézene. 17: Szórakoztató zene. 19: Meyerbeer: „A proféta” című operájának ismertetése. 20: Zenekari hangverseny.

MILÁNÓ. 10.30: Egyházi zene. 17.30: Közvetítés a Majestic Hotel Dianából. 20.50: Rossini „Szevillai borbély” című operájának közvetítése. Utána sport hírek.

PRAGA. 12: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 19: Fűvöszene. 22: Zenekari hangverseny.

RÓMA. 17: A házzenekar hangversenye. 18: Táncczene. 21: Simfonikus hangverseny.

Hétfő, szeptember 17.

ZÁGREB. 13.50: Gramafonzene. 17: Mozi zene.

BUDAPEST. 9.30: Hírek, közgazdaság. 11.45: Hírek, közgazdaság. Közben: 12 órakor déli harangszó az egyetemi templomból. Utána: Kamarazene. (Temesváry—Kerpely—Polgár). 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelzés. 15: Hírek, közgazdaság, élelmiszerárak. 16: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelzés. 17: Dunkel Norbert felolvasása a „Tarka krónika”-ból. 17.45: Radics Béla és cigányzenekarának hangversenye. 19: Mit üzen a rádió? 20.30: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult kamarazenekar hangversenye. Vezényel: Komor Vilmos karnagy. Közreműködik: Nagy Margit, a m. kir. Operaház művésznője. 22: Pontos időjelzés, hírek, időjárásjelzés. Utána: A Dunapalota nagyszállóból Bachmann-jazzband.

BECS. 11: Délelőtti zene. 16.50: Délutáni hangverseny.

BERLIN. 17: Szimfonikus hangverseny. 20: Zenekari hangverseny.

PRAGA. 11: Gramofonzene. 12.05: Déli hangverseny. 17: Délutáni hangverseny. 20.30: Hangverseny.

RÓMA. 13: Rádió-trió. 17.30: Szórakoztató zene. 21: Könnyű zene.

A szép dalmát

nő szereti a szép
fehérműt, amely
mindig ragyogó
tisztá és tartósan
jókarban marad.
Ezért mosáshoz
csakis

SCHICHT SZAPPAN

használ.

Aki 200 év ezelőtt az első esernyőt készítette.

Az esernyő, eme nem éppen előkelő és tulontul artisztikus, de annál hasznosabb és népszerűbb dolog feltalálója: Jones Hanvay, éppen most 200 esztendeje, hogy először sétált végig a saját keze által fabrikált esernyőben London utcáin. Az angol lapok hosszabb cikkeiben számolnak be róla, milyen port vert fel Jones Hanvay elmés találmánya, mely váratlan, meglepetésszerű légköri lecsapódások ellen volt hivatva az emberiséget megoltalmazni. Jones Hanvaynak sem volt jobb dolga, mint a többi feltalálóknak, kik a hálátlan emberiséget akarták szolgálni s akiknek csak gunyolódásban és még jó, ha nem üldözésben volt részük.

Az esernyő feltalálója mind a két dologt megkóstolta. Mikor 200 évvel ezelőtt az első esernyővel elindult London utcáin, az emberek eleinte bámultak, majd nevetgélni kezdtek, aztán hangos kiáltások, gunyolódások közepette kísérték Jones Hanvayt, aki — mint írják — a jó lelkiismeret nyugalmával s a szerencsés feltaláló önérzetes biztonságával ment előre utján. A londoni csu-

folódók néminemü mentésére el kell mondanunk, hogy Jones Hanvay esernyője nem igen hasonlított a mai iparművészet remekeihez. Egy nagy vastag posztódarab, melyet reá vart halcsontok segítségével ki lehetett peckelni és össze lehetett huzni. De, ha nem is volt valami kecses jószág az első esernyő, tulajdonosát igenis megóvta attól, hogy bőrig ázzék. Ezt még a csúfolódó londoniak is belátták.

Csak hogy éppen azért szakadt reá a szegény feltalálóra kálváriájának sulyosabb része. Mielőtt az első esernyő megjelent volna a föld színén, a békés halandó, ha nem akart a hirtelen reá szakadt záporban ürgévé változni, kocsiba ült. Természetes dolog tehát, hogy a londoni bérkocsisok jóvedelmük nagy részét látták veszélyben forogni Jones Hanvay találmánya által. Mindent megtettek a szerencsés vagy most már szerencsétlen feltaláló bosszantására és üldözésére. S mivel a bérkocsisok mély gondolkodású emberek, nem maradtak meg az obstrukció, az elméleti tiltakozás terén. És

nem egyszer meglesték a derék esernyőcsinálót és úgy eldönggették, hogy heteken át betegen feküdt egy-egy ilyen találkozás után melyben a régi és a modern korszellem vita tusáit, sajnos, a szegény feltaláló bőrén.

A londoni rendőrök természetesen mindent megtettek, hogy Jones Hanvayt megvédelmezzék az inzultusok ellen. Mentésül, hogy az elkeseredett bérkocsisokat lecsillapítsák, még azt is felhozták, hogy Jones Hanvay csakis a saját használatára készíti remekműveit s így olyan tulontul nagy kárt nem okozhat a bérkocsisiparnak, hiszen csakis ő egyedül járt nagy London városában esernyővel.

S csakugyan egy-két évtizednek kellett eltelnie, míg az esernyő általános és népszerű, hogy úgy mondjuk, nélkülözhetetlen ruházatkodási cikk lett. Ma már legfeljebb a boldog autótulajdonosok nélkülözhetik. Mert bár a gumikabát kissé hátrászorította népszerűségében, még mindig nem tette feleslegessé. Ruhánk, kalapunk kimelésére még mindig Jones Hanvay találmánya a legbiztosabb módszer.

Erdekes, hogy mint született meg a ta-

lálmany gondolata Jones Hanvay fejében. Irtózott az esőtől, a ködtől, mellyel pedig sajnos Londonban elég gyakran találkozhat az ember. Beteges irtózata olyan erős volt, hogy esős nedves időkben hetekig az uccára ki sem tette a lábát. Önkéntes szobafogságban élt. Es a szobafogság szomorú napjaiban fogant meg lelkében az esernyő gondolata.

A nedvességtől való irtózatának köszönhetjük egy másik, az esernyőnél sokkal fontosabb találmányát is. Jones Hanvay rajzai után és utmutatása mellett készítették el a lejtős, esatornaszerű csöveket, melyek az esőt a házról levezetik. Hogy ez aztán mennyire kimélte a házakat, azt csak az építésszek, meg a háziurak tudták. Ezért a találmányért nem is üldözte senki Jones Hanvayt, sőt a londoni magisztrátus köszönetet szavazott neki. Mind a két találmánya erősödött, tökéletesedett és ime 200 év óriási távlatán keresztül is úgy idézik fel az angol férfi emléket, mint aki becses és tisztességes munkát végzett mindnyájunk javára.

A. külföld humora

KÖZEPKOR

A lovag: Az ördög vigye el, meg kellett volna olajozni a vértelmet. Ugy nyikorog, hogy mire felérek a lépcsőn, a feleségem biztosan felébred, pedig már fél kettő. (The Passing Show).

A DETEKTIV LÁNYA

— Miért hagytad magad ettől a fiatalembertől megcsókolni?

— En papa?

— Csak ne is tagadd. Mikor bejöttem, az ő orrának a balfelen puder volt, a te orrod jobbfelén pedig nem volt puder. (Paddington Mercuri).

A JÓ VENDEG

Főpincér: Legjobb vendégünk mégis csak az az öreg tanár. Borralalót ugyan nem ad, de mindig kifizet egy kávét és két süteményt, amit elfelejt megrendelni.

(Fliegende Blätter.)

(8)

A FEKETE KÉZ

REGÉNY A TÁRSADALMI ÉLETBŐL

IRTA: NEMO KAPITÁNY

— Csakugyan! A dolog érdekelni kezd!
— Kívánja, hogy kövessem nyomait?
— Felesleges. Rövidesen ott leszünk a helyszínen s egyébként sincs vesztegelni való időnk. Siessünk tehát s ha visszatérünk, megfejtjük a rejtélyt!

A két ember ismét elindult.

Az út lejtősebb lett, a föld göröngyösebb s a növényzet megszűnt.

A szobánálhoz közeledtek.

Némi távolságra tőlük, egy alacsonyabb dombon egy kut maradványai meredtek feljüket. A kut közelében düledező viskó állott.

Az egész környék félelmetes benyomást tett s bizonyára alig válnak valaki arra, hogy ezen a helyen egy éjszakát eltöltsön.

Levalt és Ágost nem riadtak vissza és tíz percen belül a helyszínre érkeztek. Először a viskóba léptek, ahol már három férfi várakozott rájuk, akik Levalt belépőre ünnepélyesen felemelkedtek helyükről.

Levalt viszonyozta a köszönet s a férfiak mindegyikét a nevével szólította meg.

Az első, Dugovszki, 50 év körüli ember, aki Oroszországból került ide, a másik, Lameron, aki 15 évvel fiatalabb társánál, a harmadik pedig Marghino, akivel Levalt ke-

Szept. 16

Repriz!

Mindkét rész egyszerre!

ODEON

BEN HUR

Szept. 16

Uj copia!

Rendes helyérek!

zet szorított.

— Önök pontosak, testvéreim — mondotta Levalt — csakugyan példát vehetnénk Önöktől. Mióta várakoznak ránk?

Jó negyedórája!

— S mikor akarnak visszatérni?

— Legkésőbbben egy óra múlva.

— Akkor rajta kezdjük meg a munkát s beszéljük meg a legfontosabb ügyeket.

A férfiak leültek, Levalt állva maradt előttük.

— Beszélj Dugovszki, milyen híreket közölhetsz velünk északról?

— Az emberek bármelyik pillanatban a rendelkezésünkre állanak, hogy közös ügyünket támogassák. Ügynökeink az ország szívébe hatolnak, ahol összeköttetést létesítenek a paraszttal és a szibériai bányákkal. Ezidőszerezt szívesen főnyi szövetségére számíthatunk.

— Pompás — felelte Levalt —. Most csak az a kérdés tudjátok-e az embereket a kellő pillanatban felfegyverezni?

— Erről vezetőink gondoskodtak.

— S vajjon lesz-e bátorságuk a felvonulásra.

— Az első jelre mindnyájan megindulnak.

Levalt most Cameronhoz, az angol kiküldöthöz fordult.

— Mi történik Angliában?

— Mindenki készenlétben áll — felelte mosolygva Cameron —. Alaposan megszerveztük híveinket.

— S mit tud Manghino mondani? — kezdte Levalt a franciától.

— Semmit. Akciónk még nem járt sikerrel. Ez a nép lassanként elposványosodik s teljesen hozzáférhetetlen minden megmozdulással szemben. A franciákra nem is számíthatunk.

— Hiába volt tehát minden lelkesedésünk, minden fáradozásunk a szabadság országában?

— Hiába!

— Jól van. Ha nem sikerül a megmozdulás Franciaországban, sikerülni fog mássutt. Térjetez ismét vissza s folytassátok a megkezdett munkát. Három hónap múlva ismét találkozunk.

A három kiküldött felállt s távozni készült. Amikor az ajtó elé értek, Ágost figyelmeztetően emelte fel a kezét.

— Mi az? — kérdezte Levalt.

— Hangokat hallok kívülről — válaszolta Ágost —. Azt hiszem valaki hallgatózott az ajtó előtt.

— Lehetetlen! — vetette közbe Levalt.

— Bárki legyen az — kiáltották az idegenek —, a halál fia, ha megfeste titkainkat.

— Csak nyugodtan bajtársak! Miért tereljük a gyanút magunkra olyan elővigyázatlan lépésekkel, amelyek halomra dönthetik munkánk eredményét? Azt hiszem különben, hogy az állítólagos zaj nem egyéb, mint Ágost barátunk tulhevült fantáziájának szüleménye.

— Erről majd magam szerzek meggyőződést — kiáltott fel Ágost, aki a következő pillanatban szélesen kitérte az ajtót s kihírt a viskóból.

A többiek, törökkel és revolverekkel a kezükben várták a további fejleményeket.

Néhány pillanat múlva az ajtó ismét felpattant és Ágost az ijedelemtől halálra vált Johannát hurcolta a terembe.

— Te akarsz bennünket kilesni, te nyomorult? — ordította Ágost magánkívül —. A kulcslyukon figyeltél, ugyebár, hogy Kolbert urnak, vagy annak a fiatal majomnak jelentést tehess minden mozdulatunkról. De majd elbánunk most veled, babám, hogy örökre elmenjen a kedved a kémkedéstől.

Ki tudja, mi történt volna, ha Levalt nem lép közbe s nem szereli le a vadul hadonászó Ágostot.

— Ezt a leányt én fogom kihallgatni — mondotta szigorúan —. Talán nem is olyan bűnös, amint a látszat mutatja. Mindenesetre óvatos leszek. S most Isten veletek barátaim, a közeli viszontlátásig! Nyugodtan elutazhattok, nem kell félnetek, mindenről gondoskodás történt s erről én felelek nektek. Remélem még nem esalatkoztatok bennem! Te pedig Ágost, az erdőben várakozol rám.

Az idegenek elbucusztak, Ágost pedig kedvetlenül bár, de Levalt határozott utasítására az erdő felé távozott.

Levalt egyedül maradt vissza Johannával.

NEGYEDIK FEJEZET.

A titok.

Csaknem félájultan terült el Johanna a kemény fapadon, amely az ajtó mellett állott. Levalt nagy érdeklődéssel figyelte a gyönyörű teremtést, aki most, sápadt arcával, tágranyilt kék szemével, lihegő izgatottságában szebb volt mint valaha.

Csak hosszabb szünet után törte meg a csendet.

— Vajjon lehetséges az — szólta Levalt mintegy szemrehányóan a lány felé fordulva —, hogy működésem ellenőrzésére jöttél ide, hogy keresztezzed utjaimat s veszélybe sodorjad barátaimat?

Johanna nem felelt s szólanul tekintett maga elé.

— Megnémultál, mert bánt a lelkiismeret. Nincs egyetlen szavad sem, amely enyhébb színben tüntetné fel eselekedettedet? Kémkedni jöttél ide, ugyebár?

— Nem, nem! — kiáltott fel a lány, aki az izgalomtól reszkette szinte magánkívül ugrott fel a padról.

— Pedig a körülmények ellened szólnak!

— Ezt magam is belátom, de nem vagyok bűnös!

— Pedig már reggel óta kiséred lépteimet, az erdőben is utánam sompolyogtál, a viskó előtt pedig lesbe álltál, hogy kikémleljed minden mozdulatunkat.

— Igazad van s mégsem vagyok bűnös.

— S mi indított arra, hogy ezt megtegyed. Ki bizott meg azzal, hogy hollétem után érdeklődj?

— Ezt ne kérdezze tőlem!

— Nem tehetek róla, ezzel tartozom a mozgalmunknak és barátainak. Addig, amíg nem válaszolsz kérdéseimre, nem távozhatok el ebből a szobából. Kényszeríteni fogsz olyan intézkedésekre, amelyeket más körülmények között nem szoktam hölgyekkel szemben alkalmazni. Határozz tehát, mert az idő mulik.

Johanna bocsánatkérően emelte fel a kezét.

— Gondoljon bármit rólam, csak azt nem, hogy gonosz indulatok vezettek volna ide, amelyek esetleg veszélyesek lettek volna Önre nézve. Istenem, ha Ön tudná...

— Öntsd ki a szívedet előttem s beszélj őszintén!

— Nem bírom.

— Akkor majd én kérdezek.

— Hallgatom.

— Ki beszélt rá, hogy a rejtékhelyünkre kövess?

(Folytatása következik.)

Szept. 15-16-án az APOLLÓBAN még ma!

Szép Heléna szerelmei A főszerepben KORDA MÁRIA

Offenbach világhírű operettje után 8 felv.-ban. Korda Sándor grandiózus rendezése!

1928 szeptember 15

A dinár árfolyamai

Budapest 10.00—10.06 Bécsben —
Prágában 58.80 — 59.30 Berlinben —
Londonban 276, Trieszt —

Zürich

Páris 20.29, London 25.20 Newyork
519.55, Brüsszel 72.20, Milanó 27.165, Mad-
rid 85.50 Amszterdam 208.30, Berlin 123.80,
Bécs 73.20, Stockholm 139.— Oszlo 138.55,
Kopenhága 138.55, Budapest 90.55, Szófia
3.75, Prága 15.40, Varsó 78.225, Beograd 9.13
Athén 6.725 Sztambul 2.70, Bukarest 3.16
Helsingfors 13.075

Csikagói terménylőzsde

Buza tartott Szept. 109³/₄—109⁷/₈, Dec.:
114¹/₄— Március: 118³/₈.— Tengeri
szilárd. Szeptember: 103³/₈ December: 77¹/₈,
Március: 79¹/₈. Zab tartott. Szeptember: 41¹/₂,
December: 41³/₄. Március: 43⁵/₈. Rozs tar-
tott Szeptember: 94¹/₄ December: 94³/₄, Már-
cius: 97¹/₂.

Szerkesztésért és kiadásért felel:

TOMÁN SÁNDOR.

Magyarországi termésjelentés

Budapestről jelentik: A legutóbbi három
hét időjárását változó hőmérséklet és igen
kevés csapadék jellemzi.

A száraz időjárás a betakarítási mun-
kálatokra igen kedvező volt, annál kedvezőt-
lenebb azonban a szántási és vetési mun-
kálatokra. A tengeri és burgonya fejlődésében
a legutóbbi három hét alatt lényeges változás
nem mutatkozott. A tengeri törése és a bur-
gonya szedése folyamatban van, a cukorrépa
szedése is megkezdődött. A száraz időjárás
ellenére, gyökere általában egészséges.

A takarmányrépa a tartós szárazságot
szintén selymli. A paprika gyenge közepes ter-
mést adott, a vöröshagyma termése úgy mi-
nőségileg, mint mennyiségileg közepes. A ká-
poszta fejlődését a szárazság megakasztotta.
A fejek aprók, de aránylag eléggé tömöttek.
A kender és len hozama közepes, minősége
jó. A dohánytermés törése és szárítása folya-
matban van. A levélzet apró, de egészséges.

Az őszi gyümölcsfélék minőségileg és
mennyiségileg közepes termést adnak. A rend-
kívül nagy meleg és száraz időjárás követ-
keztében a későbbben érő szőlőbogyók aprók
és fejletlenek maradtak. A vessző beérése eléggé
kedvező, ezidőszert közepes termés várható.

A tenger idej terület 1,854.603 katasz-
trális hold. Ezen a területen katasztrális hold-
danként 6.09 métermázsa, összesen mintegy
11,310.800 métermázsa szemes tengertermésre
van kilátás. A burgonya idej területe 460.918
katasztrális hold. Holdanként 29,62, össze-
sen mintegy 13,653.500 métermázsa burgonya-
termésre van kilátás. A cukorrépa idej terü-
lete 115.270 katasztrális hold, ameyen hold-
danként 87.67, vagyis összesen mintegy
10,106.200 métermázsa cukorrépatermés vár-
ható. A takarmányrépa minősítőbecslése 3:33,
az őszi repcéé 3.64, a paprikáé 3.30, a vö-
röshagymáé 2.79, a babé 3.99, az egyéb
hüvelyeseké 3.65, a káposztáé 3.57, kölesé
3.74, kenderé 3.08, lené 2.90, dohányé 3.16.

A mesterséges takarmányok közül a ló-
heréé 4.04, lucernáé 3.99, egyéb mesterséges
takarmányoké 4.00. A réteké 4.24, a lege-
lőké 4.68. Az őszi gyümölcsök közül az almáé
3.20, szilváé 3.24, körtéé 3.04, ősziba-

racké 3.40, dióé 3.69. A csemegeszőlő ára
fajtánként 40—80 fillér között mozog. A bor
ára maligán fokként 3.5—7 fillér között
váltakozik. A borkereslet lanyha, a kínálat
némileg megelégnült.

APRÓ HIRDETÉSEK,

ugy hétköznap, mint vasárnap.
Egy szó 1 dinár, NAGY BETŰS 2 dinár, a leg-
kisebb apró hirdetés 10 dinár.

Házasság

VIDÉKI KERESKEDŐ
gyermektelen özvegye 38
éves r. k. vallású. 200.000
dinar készpénze van, hoz-
záálló uriemberrel megis-
merkedne házasság cél-
jából. Teljes címmel ellá-
tott leveleket kérek a
Délbácska kiadóhivata-
lába „Komoly szándék”
jellegre. 2900

Kiadó

BUTOROZOTT uccai
szoba zongora használat-
tal kiadó. Streljačka u. 28.

HÁZ, 4 szobás a teme-
rini uti piac közvetlen kö-
zelében, elköltözés miatt
eladó, vagy kiadó. Azon-
nal beköltözhető. Pety-
ska 7. 3008

UTCAI butorozott szo-
ba külön bejáratú kiadó.
Laze Kostića 19. 3133

LAKÁS szoba konyha
speiz azonnal kiadó. Da-
rányi telep I. u. 29. 3131

KIADÓ egy szép há-
rom szobás uccai lakás
összes mellékhelyiségek-
kel vasúthoz közel. Bö-
vébket Futaki ut 70. 3130

KÜLÖNBEJÁRATU bu-
torozott szoba vízvezet-
téssel és központi fűtés-
sel kiadó. Futaki ut 85.
3096

KÉT SZOBÁS parket-
tás lakás új házban kiadó.
Futaki ut 133. Villamos
megállónál.

IRODA HELYSÉG 2
szobából álló azonnal ki-
adó. Futoski put 24. 3000

KIADÓ szép száraz
padlós helyiségek, mű-
helynek, vagy raktárnak
Futaki u. 70. 3070

KIADÓ a város köz-
pontjában egy jó forgalmu
vendéglő, magyar vagy
német reflektánsok előny-
ben. Cím a kiadóhivatal-
ban. 3072

Eladó

KIS CSALÁDI HÁZ kö-
zel a belvároshoz eladó.
Karadjordjeva 4/b. (Ki-
szácsi u. jobbra első ut.)
3126

ELADÓ egy jó ló és
fiaker, együttesen vagy
külön-külön. Érdeklődni
a kiadóhivatalban. 3125

PIANINO és harmoni-
um olcsón eladó. Vodni-
kova ul. 25. 3047

AUTÓ

6 üléses, teljesen jó álla-
potban, márka N.A.G. eladó

DR. VLADARSKI orvos
PETROVARADIN

Kifutó leány

lehetőleg szerb-magyar
nyelvismerettel
kerestetik
Petra Zrinskog ul. 36.
II. szoba

Vennék házat

2-3 szobás lakással,
nagy udvarral. Ajánla-
tokat az ár megjelölé-
sével Abrahám könyv-
kereskedésbe kérik.

MAGÁNHAJTÁSÚ be-
teg kocsi eladó. Érdek-
lődni Wirtz Józsefnél.
Kálvinova ul. 18. 3123

HÁZTELEK 168 négy-
zetméter nagyságú „Kra-
ljica Marija” uton az e-
gészségügyi palota köze-
lében eladó. Bővébket
Grobjanska ul. 8. 3128

ELADÓ egy igás sza-
már teherhordásra. eset-
leg kocsival. Cím Darányi
telep I. csoport 129. 3009

ZONGORA jókarban le-
vő jutányosan eladó. Cím
a kiadóhivatalban. 3074

BIZTOS egzisztenciát
nyújtó, nagy magyar köz-
ségben 60 év óta fennálló
vegyeskereskedés, italmé-
résű és trafikjoggal, ház-
zal együtt családi okok
miatt azonnal eladó. Ref-
lektánsok irjanak Neu-
mann Jakabné, Novisad
Skolska 4. címre. 3076

BOROSHORDÓK hasz-
nált, de jókarban levők
4 darab kétfenekű és 4
darab egyfenekű, eladók.
Streljačka (Lövész) u. 35.

FUTAKI UTON egy két
quadrátos sarok házhely
eladó érdeklődni lehet
Madjarska 41. 3119

Kereslet

SAPKÁS és fiatal var-
rólányok, és tanulólan-
yokat fizetéssel felvesz. Ber-
ger Pašičeva 11. 3097

EGY JÓ HÁZBÓL való
fiu mészáros és hentes
tanoncnak felvétetik Cer-
vész Alajos, Željeznicka
78. 3063

EGY TANONC azonnal
felvétetik Kulik Izsó férfi-
szobánál. Kralja Petra ul.
29. 3103

Állást keres

FÜSZERSZAKMÁBAN
kitanult nőten fiatalember
állást keres, mint segéd
vagy raktárnak, esetleg
utazónak, kívánatra kau-
cióval vagy garanciával
rendelkezem. Cím Lustig
József, Bács-Petrovác.
3090

Vegyés

NAGY RAKTÁR kész
PÁLINKÁS ÜSTÖKBEN
RÉZÜSTÖK, vaskályhák
rézüstök részére. Váltalja
az összes rézműves mun-
kálátokat. VASA MALO-
ČIĆ rézműves Novisad,
Kisačka 32. 1290

A n.é. hölgyközönség szives figyelmébe!

Van szerencsém ezuton b. tudomására hozni,
hogy Novisadon **Primorska (Vásár) u. 19**
sz. alatt a legújabb fazon szerinti francia, angol

női divattermet

nyitottam, ahol elsőrendű munkaerőmmel, a leg-
olcsóbb áráimmal, valamint gyors és pontos kí-
szolgálásommal a legkényesebb igényeket is kielé-
gíthetem. — Kérem nb. próbamegrendelésével meg-
tisztelni és állításom valódságáról meggyőződni.

Maradok tisztelettel
Fabián Kató

Ugyanitt tanulóleány felvétetik

Novosadska Kreditna Zadruga

előbb **UJVIDÉKI HITELSZÖVETKEZET**
Dudarska (Epres) ulica 18.

ELFOGAD

betéteket magas kamatozással. —
Heti betétek 5 dinártól felfelé. —
Folyosít kölcsönöket váltóra és
betáblázásra.

ÜZLETNAPOK

Minden keden
és csütörtökön 5—7 óráig
vasárnap d. e. 10-11 óráig

Nagy iparvállalathoz ügyes

Kifutó fiu

kerestetik. Cím megtudható a lap kiadóhivatalánál

Mindennemű
KALAPOK
atalkítását legolcsóbban
váltalja

FOJT I.
NOVISAD
Njegoševa ulica 9

A könyvpiac szenzációja!

Kottas Aladár
(K. A.)

Válogatott

tréfás irásai

A 160 oldalas könyv szeptember
havában jelenik meg

kacagtató tartalommal
művészi illusztrációkkal

Előfizetési ára 30 dinár
bolti ára 25 dinár
Kötve 50 dinár

Fizessen elő

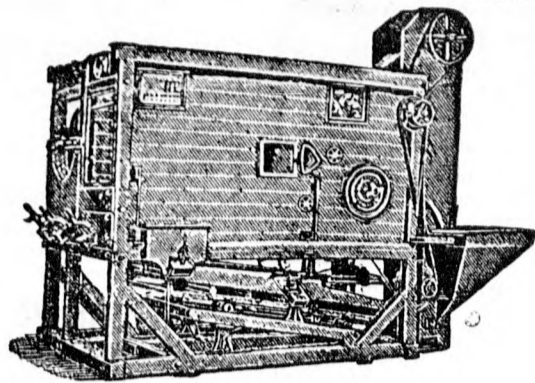
még ma, mert olcsóbban kapja a
könyvet, melyet azonnal megjelenése
után elküldünk az Ön címére.

Előfizetések a szerző címére (Novisad,
Skolska ulica 8) vagy a „Délbácska”
kiadóhivatalába küldendők.

Ön is a legjobb vetőmagtisztító gépet vegye.

A „Petkus” gépek raktárról azonnal szállíthatók

TELEFON: 22-86

„PETKUS”

Mit igazol a gyakorlat:

Bulkes, 1928. szept. 7.

Szeptember 4-i b. kérdezősködésük megválaszolásában tudatjuk, hogy mi minden figyelembe jöhető vetőmagtisztító gépet megtekintettünk és azért határoztuk el magunkat egy Röber gyártmányu PETKUS vetőmagnemesítő gép megvételére, mert azt találtuk a legjobbnak. Már is igazolhatjuk Önöknek, hogy a Röber féle géppel kiválóan meg vagyunk elégedve, miután az tökéletesen dolgozik és az összes kívánságokat teljesen kielégíti, úgyhogy a gazdák még a környékről is hozzájuk jönnek tisztítani.

Amennyiben még egyszer határoznunk kellene, úgy természetesen újból PETKUS gép mellett döntենék. Üdvözlettel Bauernhilfe, Bulkes.

Üzemben megtekinthető: a jugoszláviai vezérképviselőnél

Bárdos és Brachfeld Novisad, Željeznička 105-107

Hirdetmény

A rumenkai Mrav-Hangya szövetkezet ingatlan és árukészlet vagyona szeptember hónap huszonharmadikán délután 3 órakor szabadkézből a legtöbbet ígérőnek eladatik.

Árukészlet leltári értéke 100.000 dinár. Együttes kikiáltási ár 100.000 dinár. Részletes feltételek megtekinthetők a szövetkezet üzlethelyiségében kifüggesztett hirdetményben.

Háda

felszámoló bizottsági elnök.

Szeptember 16-án, vasárnap este nagy

Szüreti mulatság

a „Csokots” vendéglő kerthelyiségében. Szerpentin és konfetti csata. Elsőrendű tamburazene. Szíves látogatást kér **HERBST PÉTER, vendéglős** Darányi-telep III. csoport 233

14-15 éves munkáslányokat felvesszünk

KRAMER TESTVÉREK
NOVISAD, MALI LIMÁN

Vállalok **órákönyvelést**

elhanyagolt könyvek rendbehozását **könyvviteltanítást** könyvszakértői megbízásokat.

„Könyvszakértő” Novisad, Postafiók 75

Kis Szent Teréz oltár

Rendkívül szép kivitelű 6 1/2 méter magas művésziestien festett képpel, dus faragásokkal valódi catarin arannyal aranyozva jutányos áron **eladó**

F. BACHINGER, SUBOTICA

aranyozó cégnél. Bene Sudarićeva ulica 34. Nagy választék kis szent Teréz szobrokban és képekben valamint nagy raktár mindenféle más szent szobrokban és képekben.

A VILÁG LEGJOBB ZONGORÁI

legszilárdabban vásárolhatók

TRUPPEL

hírneves hangszertermeiben

NOVI SAD

Gramafonok nagy választékban. — Óriási raktár lemezujdonosságokban.

Teniszezők b. figyelmébe!

A világhírű Darsonval-ütők és más híres gyártmányuak, továbbá Dunlop és Slazenger labdák a legnagyobb választékban, részletfizetésre is kaphatók! Hurozások szakszerűen eszközöltetnek.

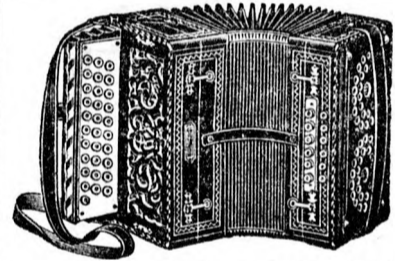
Préselt széna,

rózsa és fehér burgonya, vörös és fokhagyma, mütrágya stb. vagon és kisebb tételekben kaphatók

Gausz János, Novisad

Futoski put 6.

Telefon 25-24

Felfele
Hegedűk D 95-
Mandolin „136-
Gitár „207-
Tambura „98-
Trombita „505-
Gramofon „345-
Harmonika „85-

Az ország egyik legolcsóbb és legnagyobb bevásárlási forrása

MEINEL & HEROLD

gyári lerakata

Hangszerek - Beszélőgépek

Harmonika gyár

MARIBOR Nr. 1512

Kérje árjegyzékeinket — Ingyenes kézbesítés.

NOVISADI TAKARÉKPÉNZTÁR

m. sz. Jevrejska u. 14., több mint **1000 tag és betevő!**

LEGKÖNYVEBB

és leghasznosabb módja a takarékoságnak. — Részvényenkint 1.— dinár heti befizetéssel jelentékeny tőkéhez juthat.

LEGJOBB

kamatozás takarékbetétek után, (8—12% és más előnyök, megállapodás szerint).

LEGTELJESEBB

biztonság, egészséges munkalap. LOMBARD (zálog) osztály áru és mindennemű nem romlandó tárgyak részére.

Törlesztéses kölcsönök 10 %-al

NAGYFEJEŐ

kézimunka üzlete

NOVISAD, JEVREJSKA ULICA 9.

Előnyomda. Kézi- és géphímző-terem. Gombát-huzás. — Nagy választék a legújabb függöny, Storr, miljö, futó, ágyszerítő és ággyarnitúrok, lehnemű és a legdivatosabb ruhaminták előnyomtatása és hímzése, kézi és gépészur, tűllhímzés, endlítés, diszpárna montirozás és perzsa szőnyeg nyírása (stuccolás). Sportászlók készítése. Teljes kelengék készítése hozott anyagból is. Nagy választék kézi klóplí csipkékből és kézimunka kellékekből.

Jutányos árak!

Pontos kiszolgálás!

A halott emlékének tisztelete a legrészebb emberi erény!

temetések rendezését,

exhumálást, szállítást, bármely vidékről (külföldről is), a legnagyobb figyelemmel és pontossággal a legrészebb árak mellett vállalom.

GOLGOTA

Id. LENKEY IMRE, Novi Sad,

Uspenska ulica 12 sz.